алесь камоцкі

наспадзяванае

Алесь Камоцкі

НАСПАДЗЯВАНАЕ

Мінск
Радыёла-плюс
2004

УДК 882.6-1
ББК 84 (Беи)-5
К 18

Камоцкі А.
К 18 **Наспадзяванае:** Вершы і песні /Алесь Камоцкі – Мн.: „Радыёла-плюс“, 2004. – 272 с., іл.

ISBN-985-448-044-5

У кніжцы сабраная большасць вершаў і песень, якія напісаў Алесь Камоцкі напрыканцы мінулага стагоддзя. Нешта кшталту справаздачы за пэўны кавалак жыцьця.
Аўтарскі правапіс захаваны.

УДК 882.6-1
ББК 84 (Беи)-5

© Алесь Камоцкі, 2004
ISBN-985-448-044-5
© Вадзім Грудзько, фота 2004

АЛЕСЬ КАМОЦКІ

НАСПАДЗЯВАНАЕ

...у цэнтры паэтычнага універсума А. Камоцкага – цішыня, адвечная і дасканалая субстанцыя, у дачыненьні да якой слова, гаворка чалавечая з'яўляюцца нечым зьнешнім і часовым...
...трэба зрабіць пэўную колькасьць памылак у жыцьці. Іначай не ўявіць увесь сэнс яго вершаў...

Так пажартавала Ірына Ратнікава, філолаг па прафесіі і па жыцьці. Вялікі ей дзякуй за клопат і тэарэтычную падтрымку.

Дзякуй ня меньшых памераў Міхайлу Войтку за сяброўскае разуменьне, Кацярыне Кёнігсберг, Віктару Корзуну, Ігару Марачкіну, як нястомным тэхнічным кансультантам і, канешне ж, першаму чытачу – Валерыі Куставай.

Нам бы шукаць якіх шляхоў
Далей ад блуду,
А не чакаць сярод грахоў
Вялікіх цудаў.

СПРОБА ІСЬЦІ ПА РАСЕ

Час не чакае – мне ісьці,
І позна пачынаць размову,
Ужо няма патрэбных словаў,
Ужо ня могуць не пусьціць.

СУАДНОСІНЫ

* * *

Хоць думкі люты вецер
Не дае спарадчыць,
Хоць не знаходжу месца
Там, дзе жывеш ты,
І хоць жыцьцё бярэцца
Зрабіцца цяжкай працай,
Мне сьмешна.

* * *

Па выніках размовы
Пытаньням не закрыцца.
Нашто тая будоўля,
Калі пасьля сварыцца.

РЭЧАІСНАСЬЦЬ

Я жыву, мусіць, неяк ня так,
Разумею, напэўна, замала.
Рэчаіснасьць казыча ў вушах,
А ў руках покуль што не бывала.

Рэчаіснасьць –
                    ня даць і ня ўзяць,
Атрымаўшы –
                    яе не захочаш.
Я б пайшоў сваім шляхам назад.
Але надта ж ня веру ў вочы,
Хоць яны і растуць з галавы.

СТАЛАСЬЦЬ

Складанасьці абставінаў жыцьця
Неспадзявана ўжо не засмучаюць,
Ужо болей нечакана
                    не зьдзіўляюць...
Жывём
      не прадчуваньнем адкрыцьця,
А намаганьнем выспацца начамі.

ЦЭЛЫ ЧАС
(Імгненьне)

Незаўважны бег гадзін пад гарляк
Падстаўляе нож нямераны свой.
З пуцявіны мне ня збочыць ніяк –
Людзі добрыя вядуць за сабой.

Разьмяркоўваюца ў чэргах грахі,
Абгаворваюцца колькасьць і кошт,
Касавурыцца ухіл на ухіл,
Не зважаецца на ўстылы мне нож.

* * *

Дапамажыце раскавацца –
Абрыдла ўжо камплексаваць.
У адпачынак прагну працы,
Працую – пухне галава.
Іду, а хочацца спыніцца.
Маўчу, а хочацца казаць.
Баюся ўласнае міліцыі,
Што йдзе мяне аберагаць.

ЭПІЗОД

Казалі ўсё пра спадзяваньні
І ўсьміхаліся наўсьцяж,
У вашым вытанчаным ржаньні
Мне чуўся заклік да жыцьця.

І я, пакуль не разабраўся,
З надзеяй клаўся і ўставаў,
Сабе хваробіну прыдбаў –
Адчуў, што пераспадзяваўся.

* * *

Я супраць узьнятых рук,
Бо зьведаў ад іх пакут.
Хто супраць узьнятых рук?
Я першы падняў руку.

ЖАДАНЬНІ

Жаданьні свае ўтаймоўваў,
Даводзіў да вонкавай сьціпласьці,
І вось ня ўбачыш за словамі
Таго, што на волю ён выпусьціў.

Брыдзе між людзей незаўважнае,
Але ад ягонай прысутнасьці
У большасьці цяжкае ўражаньне,
Хоць большасьць
ня ведае сутнасьці,
Якая шануецца знаўцамі
І мае традыцыі даўныя –
Аднекуль заўсёды з'яўляецца
І зноў пачынае з жаданьняў.

ЗАЦЯТАСЬЦЬ

Я сініцу шукаў, я сініцу шукаў,
Доўга ногі таптаў і стаміўся.
Завярнуў крыху ўбок
і прысеў на пянёк,
І, задумаўшыся, пахіліўся.

Я сініцу шукаў, я сініцу шукаў,
Журавоў абмінаў, не зважаючы,
А пасля зразумеў,
што каб розум я меў,
То ў пошук такі не ўдарыўся б.

ХОЛАД

Як пачнецца пара лістапада,
Ўмацаваўшы кастрычніцкі сум,
Поўняць памяць
                    прызнаньні і здрады,
І ня хочацца быць аднаму.

Халадзеючым дыхае вечар,
Усе, што можна, на дровы крышу,
Ды няма паратунку ля печы,
Бо яна не сагрэе душу.

У чаканьні званка ці сустрэчы
Ад самоты збавеньня няма.
Толькі раніцай скончыцца вечар,
Але заўтра яшчэ не зіма.

ГІСТОРЫЯ

Было такога, што ня ўспомніць,
Бо, калі ўсё гэта было,
Шматлікім дыхаць заняло,
І поўдзень абярнуўся ў поўнач.

* * *

Старога неба больш няма,
Зямлю міну узьнікшым морам,
Бо йшчэ ад бацькі пераняў
Імкненьне ў новыя прасторы.

Цяпер сярод былых людзей
Уяўна бачу непамёрлых,
І іх сьлядамі па вадзе
Мой шлях кіруецца праз мора.

Канец з пачаткам аб’яднаць –
Мая найпершая патрэба,
І неба новае спаткаць,
Бо ўжо няма старога неба.

РЭХА

Нам успаміны зразумець даюць,
Хто моцны,
            хто слабы,
                        а хто разумны,
Хто ўвогуле
            спачатку быў прыдуманы,
Каб сэрца хоць падманам
                                    закрануць.
Мана і на бяду, і на карысьць
Умее сатварыць і разбурыць –
Яна такая.
            Памяць абдурыць?
Ёй нават гэта – праца нецяжкая.

* * *

Падыходзіць ціха ззаду.
На плячо руку кладзе...
Павярнуўся, бачу – здрада.
А за ёй у чарадзе
Пазнаю я вашы твары
І усьмешкі, і мігі.
Што ты, браце, вочы паліш?
Можа ўстаў ня з той нагі?

Сэнс здарэньня ад зьмякчэньня
Давядзе да мітусьні –
Не ўяўляю заканчэньня
Без напружанай хлусьні.

* * *

Што сьніцца катам па начах?
І ці знаёмы катам жах?
Якія маюць каты хобі?
І ці бываюць каты добрымі?

МАНА

Пачуцьцям,
          што не патрабуюць слоў,
Мана больш за другое шкодзіць –
Яна паўсюль сабе знаходзіць
Шляхі...
А тут – лацьвей мане –
Хадзі ў вадчыненыя дзьверы,
Зьбірай вяршкі дабра з давер'я.
Пляваць на дробныя штуршкі!..
Якія водгукам і рэхам
Свой цень кідаюць на пацеху
Пакрыўджанасьці і загане.
Адным ніяк, другім пагана,
І ўсе, хто браў удзел, паранены.

СЛОВЫ

Мы кажам словы пры сустрэчах,
На разьвітаньне кажам словы...
Мы ўва ўладзе слоў спрадвечных,
Няпраўда, што шукаем новых.

Трэба штосьці казаць цішыні,
Што навокал усьмешку хавае.
Я зьбянтэжана рот адчыніў,
Памаўчаў і назад зачыняю.
Зачыніў, а на вусны мае
Асяроддзе адбіла ўсьмешку.
Вочы вылупіў – слоў не стае,
А бяз іх...
Разумееце нешта?

Думку слова хавае,
Сэнс за думкай далёка.
Цяжка жыць, адчуваючы
Толькі словы навокал.

СУАДНОСІНЫ

За і супраць –
суадносіны
сёньня ў нас,
нам не да гвалту.
Цішыня –
і вочы скошаны.
То ўлева.
То ў заўтра.
Толькі быццам замірыліся
за і супраць,
Але торгнула,
нешта з будучага
вынесла
І па сэрцах неспакоем
сьцебанула.
Ажно енкнулі,
ды усьмешкамі скрывіліся.
Пазьбіралі неістотнае
І памножылі на мінусы,
Склалі ўсё – чакаем вынікаў.

ПЫТАНЬНЕ

Мы ведаем дзе дрэнна
З таго, што перажылі,
Але ж чаму нязьменна
Зноў на памылкі хіліць?

ЭМІГРАЦЫЯ

Дзе ён, дзе ён, той горад,
Пра які вы тут нам сьпявалі?
Побач дзе?
Ці за морам?
Мы паўсюдна шукаем.
З думкай непамутнёнай,
З сонцам у кожнай шыбе.

Раны незагаёныя
Змушаюць на гэты выбар.
Мы выбіраем горад.
Ня ведаючы геаграфій.
Ня ўлічваючы гісторый.
Нам толькі б туды патрапіць.

* * *

Проста жыць паміж лужын і
сьцюж
І ня поўніць ідэямі вецер,
Як і ўчора, сягоньня хачу.
Але, кажуць, і сёньня ня сьвеціць.

* * *

Старая плошча. Дрэвы. Брук.
Дамы абапал з мокрай цэглы.
З аднога боку процьма мух.
Сьмярдзіць карболкай процілеглы.
Людзей заўсёды тут няшмат,
Ды й тое, з большасьці, вар'яты,
Пасярод плошчы ёсьць тэатар,
І ўваход туды бясплатны.
Мне там няма чаго рабіць –
Нашто мне іхныя прэм'еры.
Мяне цікавіць дабрабыт
На справе, а не на паперы.
Мяне ня вабіць балбатня,
Я веру толькі ў наяўнасьць.
Мне есьці хочацца штодня,
А тут – даюць чытаць аб'явы.
Што за жыцьцё, калі спектакль
На лепшым месцы, сярод плошчы?
Не абыйсьці яго ніяк.
Глядзі і усё.

А як ня хочаш –
Давай дамоў і адпачні,
Ці пакрыўдуй крыху на аўтара.
Ты выйшаў, бразнуўшы дзьвярмі,
Але ж ізноў тут будзеш заўтра.

* * *

Горад мой, вораг мой,
Адпусьці мяне дамоў,
Я ў нетрах тваіх вуліц
Час губляю.
Новы дзень загудзеў
Перапевамі надзей.
Да сябе няўмольна
Туліць, прыціскае.

* * *

Хто, хоць нічога не знайшоў,
Але шукаў і спадзяваўся,
Хаця да мэты не дайшоў,
Але й на месцы не застаўся.

Пяты дзень з тэлевізарам п'ю,
І калі яму будзе ўжо досыць?
Ён паказвае мне ўсю зямлю
І нічога за гэта ня просіць.

ТАБУН

СПАДЗЯВАНЬНЕ НА ЗІМУ

Штодзённыя зьмены надвор'я
На стому адпітым мазгам.
Якое тут шчасьце ці гора,
Адно толькі ёсьць, што туга...

Спакуса ўжо не спакуса,
Нязнанага быццам няма.
Улетку мацней землятрусы,
Дык, значыцца, трэба зіма.

АКАЛІЧНАСЬЦЬ

Сьнег не нагадаў мне пясок,
Як я ні выкручваў ваччо,
Дотыкі да цёплых панчох
Зразумець далі пра жыцьцё.

Ураджайны сьнег сёньня лёг.
І, нібыта ў жудасным сьне,
Не растаў ад цёплых панчох.
Гэта і зьдзівіла мяне.

ДЫМ

Я ўчора прыдумаў дым,
Што ціха над возерам плыў.
Ён быў там, дзе я казаў,
І плыў увесь час назад.

Былыя дымы ў разьлік
Ня браў ён, мой новы, злы,
Сьмяяўся, як я вучыў,
І плыў па вадзе, і плыў...

А іншых, другіх дымоў,
Ён гнаў ад людзей дамоў,
Ідзіце, – казау ён, –
Я
Тут буду агортваць шлях.

КОНЬ

Я зноў запіў ад адзіноты,
Ад халадэчы на двары.
Прыходзіць хтось.
Пытаю: „Хто ты?“
А ён ня хоча гаварыць.

А ён маўчыць, і бяссэнсоўна
Чакаць ягонага адказу.
Бо гэта конь, ён не шматслоўны
І ўсё наглейшы з кожным разам.

РАНІЦА СЬВЯТОЧНАГА ДНЯ

Зранку на белага каня,
Вочы прадраўшы,
                        але не пад'еўшы,
Сеў я,
        і хеўрачка мая
                    села таксама,
                        але я ўсе ж першы.
Скок-паскок,
                    як капыты абцасы.
Чый гэта крок?
                        Аж гэта мой уласны.
Ніз ці верх?
                    Нікому з нас ня ўцяміць.
Быццам зьвер, крэхча памяць.

Пешшу нязвыкла хадзіць.
Едзем на конях,
        ад коняў нашых
                тлум, што ў мазгах сядзіць,
Пнецца ў вочы з вушэй
                        мройным маршам.

СУНІЦЫ

Шукаю, мой пошук як марны
пошчык,
Быццам зьбіраю суніцы ў кошык
На той паляне, дзе сярод сьцёжак
Багата гэтых самых суніц.

Але так цяжка стрымацца мне,
Нібыта я ў пякельным сьне.
Хапаю вуснамі без разбору
І смак суніц, і сунічы водар.

Бывае, сон мой жыцьцём
становіцца.
Тады усё ірвецца, грукоча,
коціцца...
Кідаю справы, каб з кім дамовіцца
На продаж суніц
з гэтым самым
кошыкам.

АБУДЖЭНЬНЕ

Ну што́, браток, да раніцы дажыў?
І прачынацца трэба, і глядзець.
Рабіць гэта балюча, як і жыць,
Адчуўшы, што цябе няма нідзе.

Ты можаш адбівацца ў вачах
Людзей вакольных бляскам
                                        нежывым,
Але, калі сарвешся закрычаць,
Ня ўцяміш,
                        што ўсяго толькі заныў.

Скугол падземны
                                душыць з вышыні
Цябе,
            і не чапае ён другіх.
Пад раніцу ўсе хочацца зьмяншць,
Але ня маюць выхаду кругі.

Кругі, кругі і плямы у вачах –
Ну што, браток, да раніцы дажыў?
Калісьці гэта трэ будзе канчаць.
Ня хочаш.
І ад гэтага дрыжыш.

* * *

Так глыбока ўначы,
аж пад ранак.
Бразгат засавак і ланцужкоў.
Мы згубілі ўсе спадзяваньні,
А той-сей проста ціха сышоў.
Не насустрач,
а ў бок працілеглы,
Не з усьмешкай на вуснах, а так,
Зубы сьціснуўшы, людзі пабеглі,
Баючыся хадзіць па начах.
Вы ж з'явіліся позна, даруйце,
І ня трэба нам ветлівых слоў.
Тут ваш голас ня чуюць,
а чуюць
Бразгат засавак і ланцужкоў.

ЛЕТА

Кволым парасткам адзначыў
Час, што лета надыйшло.
Усе, што можа, лоўка скача
Скрозь сагрэтае сьвятло.

Толькі нешта я ня веру
Ні ў чэрвень, ні ў цяпло,
Ні ў скокі, што бяз меры,
Ні ў значнасьць важных слоў.

Але гэта ўжо ня лета,
Кволы парастак замоўк,
Са ўсім сьветам ладзіць мэта,
Тая, што я не знайшоў.

Жнівень пырскае ад сьмеху,
Не ўсьцішыцца ніяк,
Адмаўляе небясьпеку –
Ва ўсім сьвеце ён ды я.

* * *

Быу ліпень.
                    Ноч.
І дожджык церусіў.
Калі ж я зоркі ўбачыў
І уцяміў,
Што сьплю,
То вусны ледзь не пракусіў.
Ды што казаць –
                    вы ж ведаеце самі,
Якое абуджэньне можа быць
Калі
        раптоўна пачынаеш
                                        жыць.

* * *

Вечарамі шукаецца месца
Адпачынку ад той мітусьні,
У якой пражываюцца цесныя
І надзвычай кароткія дні.

Вечарамі чакаем, бывае,
Неахвотна прыходу начы.
Справы новыя не пачынаем
І пра справы старыя маўчым.

Успамін мінулага дня...
Хроніка пражытых хвілін...
Дзесьці сёньня ты не адна,
І чамусьці я не адзін.

СТРУНЫ

* * *

Ну вось ужо і ёсьць нам
Што ўспомніць,
Ну вось ужо падумаць
Ёсьць над чым,
І мары ёсьць
Сярод няяснай стомы
Ад захапленьня,
Але мы маўчым.
Маўчым пра ўсё,
Што нам так важна ведаць,
Маўчым пад дождж,
Пад вецер і пад час,
Які няўмольна
Набліжае бездань
Расстаньня,
Што чакае
Заўтра нас.

* * *

Шмат памыляўся, ведаю,
                    што ж зробіш,
Калі шукаў, затойваючы дых,
А ты ўвесь гэты час хадзіла побач,
Але ня ведаў я, што гэта ты.

* * *

Размаўляць з прыгажуняю цяжка,
Вочы-кроплі глыбока-глыбока
Недзе
        маюць мізэрны адбітак.
Гэта я
        сёньня зранку шчасьлівы,
Бо ў вочы такія патрапіў.
І ніяк не спасьцігну, ня ўцямлю,
Што мяне ў далячынь гэту кліча,
Чым мяне глыбіня тая вабіць,
І чаму я маленькі-маленькі
Там...
А побач ёсьць нехта вялікі.

* * *

З кожным слоўцам
бы праменьчык зьзяе,
Песьціць грудзі...
Слухаю цябе...
Будзіць памяць гэты ранак даўні
Сьветлым рэхам колішніх надзей.

ГОЛАС

Цябе ня бачу –
і няма жыцьця,
Ідзеш насустрач –
мне б куды схавацца.
На голас твой гатовы адазвацца.
Працягваю я слухаць і маўчаць.
І столькі чую...
Як толькі душа
Уціск пачуцьця гэтакі трывае?
І насамрэч мяжуецца з адчаем.
Ці ноч,
ці ранак,
ці пачаўся дзень –
Адно і тое ж маю уяўленьне,
Аднолькава адда괹ы захапленьню,
Якое сёньня – кій мой і прамень,
Кірунак да найлепшых перамен,
Якія могуць быць і не адбыцца.
Умее нават памяць памыліцца,
Ацэньваючы тыя ноч ці дзень.

* * *

Перастань мне, калі ласка,
                    сьніцца,
Сьніся іншым ці сама сабе.
Мне ж дазволь
            праспацца і забыцца,
Што была ты побач у журбе.

Калі ласка, будзь сама сабою,
Не гуляй у лепшы варыянт,
Бо яно не надае спакою
І ня можа нечаму спрыяць.

* * *

Перастань мне сьніцца, калі ласка,
Не прыходзь пад раніцу цішком.
Добра бачу: твар твой –
гэта маска,
Ты яе ня скінеш языком.

Хай кляну імгненнае празрэньне,
Хай зьмяніць нічога не хачу,
Але з нейкім новым нецярпеньнем
За табой, прачнуўшыся, сачу.

* * *

Я трымаў сваё шчасьце ў руках
І баяўся ў кішэню пакласьці,
Бо тады не было б ужо шчасьцем
Тое, што я трымаў у руках.

* * *

Я памыляўся, але не шкадую.
На сэнс таго
наўмысна не зважаю –
У маіх думках ты зусім другая.
Гляджуся ў памяць,
каб цябе прыдумаць.
Мне спачуваюць:
што ж ты голаў тлуміш?
Няможна так хлусіць сабе самому,
Купі гарэлкі ды шыбуй дадому.
Але ж і там
мне не знайсьці прытулак.
Сустрэчы выпадковай дачакаўся
І падыйшоў, і вымавіў –
ну вось...
Усьмешка...
бы чакала ты кагось,
ды не прыйшоў ён...
Што зробіш ты?
Кім зьведаю цябе?
Хто буду я ад гэтае хвіліны?

* * *

Ты, што і побач такая далёкая –
не дасягнуць,
А ўжо як сёньня,
то й марыць няма чаго,
Шчасьліва будзь.
Не дасылаеш ні ліста, ні голасу
З краю свайго,
дзе, напэўна,
так хораша,
Што часу няма прагуляцца
ў памяць,
Ці прасачыць за бягучымі днямі,
Каб растлумачыць
абраны напрамак
Хоць бы сабе.

АДВЕЧНАЕ

Ці ж ты ня гэтага жадала?
Ці ж я ня гэтага чакаў?
Збылося, быццам бы,
                    а стала
Таго, нязбытага,
               шкада.

САМОТА

Здаецца мне, што вар'яцею,
У хмарны дзень шукаю ценю,
Бо так пячэ ў галаву,
Што я нявесела жыву.

Сам не дайду ніяк да ладу,
Ды і ніхто ня дасьць параду,
Куды прыбіцца, дзе схавацца,
Каб з завядзёнкі не сарвацца.

Перажываючы ўсе гэта,
Я зранку сноўдаю бяз мэты.
Маўчаць мне цяжка,
цяжка дыхаць,
З табою мне б пабыць
хоць крыху.

* * *

Пасьля таго, як вецер перасьціх,
Пасьля таго, як неба пасівела,
Пасьля таго, як сьнілася мне ты,
Я так хацеў хаця б здавацца
сьмелым.

* * *

Крок насустрач – такая дробязь,
Пераставіць адну нагу.
Намагаюся месяц зробіць,
Ды і сёньня ўсё не магу.
Не магу ўсьміхнуцца шчыра
І, ступіўшы той самы крок,
Больш ня помніць
                праз тваю міласьць,
Існаваньне другіх дарог.

* * *

Я зраблю табе ўсе, што хочаш,
Я аддам табе ўсе, што маю,
Толькі побач ідзі, ня збочвай
І маўчы, што так не бывае.

* * *

Мне вельмі хочацца, каб ты
Была такая ж і надалей,
Каб гэтай цёплай прастаты
На усе жыцьцё табе дастала,
Каб ты была
заусёды – ты.

З табой размова –
сьвята мне.
І толькі ўпотайкі ўздыхаю,
Калі міжволі закранеш
Ты тыя струны ўва мне,
Што не табе сягоньня граюць.

* * *

Шэры хмары разганю
Празрыстым ветрам,
Пагляджу праз цішыню
У бок твой.
                    Дзе ты?
Ці ж дарма табе шляхі
Свае тлумачыў?
Ці ж я сам, сьляпы такі,
Цябе ня бачу?

* * *

Мне з табою бліжэй да неба,
Я з табою ня чую часу,
Па якім мне глядзець у неба,
Пад якім мне так мала часу.

І шукаю цябе і помню,
Як было і як не бывае.
Мне шукаць замінае стома,
Але я ўсё ж цябе шукаю.

А знайду цябе і забуду,
Ці ты ёсьць, ці была калісьці.
Разгублюся, як перад цудам,
Аступлюся, і будзе выйсьце.

Я чую і ведаю сам па сабе,
Але ж пад грамадзкім уплывам
Раблю ўсё, што трэба
ня мне, а табе,
І не абыяк, а рупліва.

ЗЬНЕШНЯЕ

* * *

Можна быць хворым
можна быць бедным
але жыць добра
гора ня ведаць
калі ёсьць вера
вера дасьць сілу
пакажа дарогу
бура нахлыне
яна дапаможа
быць непахісным.

Не да спадобы
мне толькі адное
тое што робіцца
моцнай сьцяною
вера сьляпая.

Вера сьляпая
ўзьвяла абарону
не нападзе
але ты ў палоне.

* * *

Пад зоркамі хадзілі,
Пад зоркамі жылі,
Але на іх ніколі не глядзелі,
І столькі ўсяго зрабіць пасьпелі
За час, што праблукалі па зямлі.
Стаміліся, заснуць ня маем сілы,
А зоркі як віселі,
Так і цяпер вісяць.
Хіба ж каго
звычайным чынам зоркі
У чорным небе будуць хваляваць?

* * *

Куды дзяецца сьлед
ад зоркі,
што упала,
Ад вогнішча,
што згасла.
Ад казкі,
што была?
Складанае пытаньне.
Каб адказаць удала,
Шукаецца пачатак
Звычайнага цяпла.

* * *

Так цяжка разумець,
Што ты ня самы лепшы,
І тое, што жыцьця,
Апроч свайго,
Ня бачыў.
І ўсе, што палічыў
Галоўнаю ўдачай,
Было для іншых
Зьнешнім.

* * *

Ты чый?
            Нічый?
Глядзіце –
                во нічый!
І гэтак ён
            сам кажа пра сябе.
А гэта ўжо пытаньне.

Калі нічый,
                сам па сабе,
То хто цябе навучыў быць нічыім?
Той, можа, хто зрабіў цябе сваім,
Ня маючы ніякае патрэбы
Табе паведамляць, што гэта так?

* * *

Ці я сплю, ці бачу гэта яўна,
Блытаніна не дае жыцьця,
Вельмі добра ўсе было нядаўна,
І абы што лезе ў працяг.

* * *

Будоўля – наша жыцьцё.
І ў жорсткім рытме стварэньня
Мы робім вышэй за ўсё
Сьцяну непаразуменьня.

* * *

Зусім нямнога давялося нам
Ў скарбонку зразумелага ўнесьці,
На ўвесь двор пад раніцу туман,
І ты мне кажаш,
                    што ня любіш вецер.

А мы маўчым, і подых цішыні
Агортвае галовы наваколься.
Спачатку трэба браму адчыніць,
А потым нейкім чынам лёс
                              адолець.

Нас мала.
            Можа двое,
                        можа менш,
І, каб жыцьцё няіснае праверыць,
Цябе я сустракаю
                    перш-наперш,
Чакаю і паглядваю на дзьверы.

АПТЫМІЗМ

А з маёй жа лаўкі
нічога ня бачна,
Але ўсё роўна
я жыцьцю ўдзячны.

* * *

А вы пачэсныя,
А мы апошнія,
А вы нябесныя,
Нібы нябожчыкі.

А мы сядзім-маўчым –
Ня маем голасу.
Мы ваш глытаем дым,
Што ў вочы колецца.

Мы са свайго
Міжволі ўсьміхаемся
І на другі працяг
Не разяваемся.

* * *

У сьвеце спакою нямашака,
І многім баляць галовы.
Жыцьцё –
гэта вельмі цяжка,
Асабліва калі па-новаму.

* * *

З ваўкамі жыць –
па-воўчы выць –
ці трэба?
Зямлю захадзілі –
розум ёсьць –
шукайце ў неба.
Яно аддасьць таму, хто возьме,
сваю сутнасьць,
Ды ўсе, што ходзяць,
не бяруць
і кажуць глупствы,

Сярод зазначаных атрут
шукаюць выйсьця,
Яго ж няма, калі загразь,
як ты ня мыйся.
Пасьпешны клёкат –
хто ляціць,
абмажуць тлушчам.
Алеем тлушч ці можа быць?
Маўчыць відушчы.

* * *

І што ж гэта робіцца?
Сварымся, лаемся,
Нашкодзім, зьбяжым.
І маўчым, як вяртаемся.

* * *

Ёсьць словы,
ёсьць пачуцьці,
ёсьць падзеі.
Складаецца з іх нашае жыцьцё.
Адзін яго аддасьць,
другі падзеліць,
А трэці ўжо схаваў,
чацьвёрты цёг
Да грамады.
Прадаць.
І што?
Купілі?

* * *

Сягоньня сьвята.
Людзі на плошчы.
Ніхто ня сьпіць
да позьняй ночы.
Але і гарэлку ніхто ня хвошча.

Пануе ўрачыстасьць,
натхнёнасьць і вера,
Паўсюль процьма літар вялікіх
памераў.
А зьверху грыміць адпаведная
музыка.

Я бачу знаёмыя твары шчасьлівымі
І сам разумею пад іхным уплывам,
Што сёньня –
вяртаньне да кукурузы –
Падзея ў нашай гісторыі.

* * *

Калі жыцьцё будуеш на былым,
На будучыню цяжка спадзявацца,
Бо будучае можа не збывацца
І не зважаць на даўняе пры тым.

* * *

Сонца лісьце фарбуе па-свойму –
Скончым сёньня
                  глядзець на другое.
Сярод фарбаў дзівацтва пустое
Пераверне звычайныя словы.

* * *

Ну што вы, што вы
ці будзе лепш...
... і гэта змова...
... ці ёсьць там сэнс?..
Быў першаслоўя часовы зьмест.
Ну што вы, што вы –
ня трэба лепш...
Цікавых зьместаў зашмат наўкол...
Ня знойдзе месца там ваш прыкол.

* * *

Зьвяртаюся да цябе
                    ці не?
Ня ведаю.
Але ж мой зварот
Мігціць там, дзе ўваход
У будучы дзень, у лёс.
Каму я нясу?
Каму?
Навошта аддам-схаплю
Пытаньняў-сьцьвярджэньняў
                    спуд –
Адбітак былых атрут,
Ужытых праз недахоп
Таго, што за грошы ўзяць
Ніяк...

ЛЕТНЯЕ КУПАНЬНЕ

У кіпеньні вада разьвяла каламуць,
На беразе трошачкі
можна дыхнуць,
І ногі ў рукі, і ў вір галавой
Лячу, не даслухаўшы лямант
праклёну.
Ужо брудна-шэрым стаў
колер зялёны.
Сьмяюся, таму што
зьмяніўся настрой.
Ну што там?
Чакаю.
Давайце за мной.

* * *

Са шкадаваньнем мы губляем тое,
Што прапануецца ў якасьці
жыцьця.
Канешне, гэта важна –
жыць спакойна,
Чаго і дамагаюцца наўсьцяж.

* * *

І новая восень.
І неба
        нанова відно,
                аж наскрозь.
Але пра старыя патрэбы
Упарта нагадвае штось.

Іх ветрам не параздзімала.
І дождж іх сабой не накрыў.
Мне толькі іх і не хапала,
Вось гэтых патрэбаў старых.

Заўжды нешта хоча быць новым
І поўніць гаворкай сусьвет.
Ды толькі ж патрэбныя словы
Ня перад патрэбай, а ўсьлед.

Хай сабе дождж і сваволіў,
Жнівень касуе мяжу.
Пэўна такая ўжо доля –
Поўныя вочы дажджу.

РЭШТКІ

* * *

Няма нам справы
Да заходу сонца.
Яно й бяз нас
Усё зробіць
Так, як трэба.
Мы пальцам
На задыханым ваконцы
Свае імёны
Простыя вышкрэбваем.

* * *

Паветра бабінага лета
Мой сьвет кульнула дагары,
І больш празрыстага на сьвеце
Нічога лёс мне не дарыў.

Сноў відавочную няпраўду,
Прывабную больш за жыцьцё
І непатрэбную назаўтра,
Ты не сьпіхнеш ў забыцьцё.

Прагорклы пах зламанай веры
І поўніць нос, і муціць зрок,
Абшар мяняецна ў памерах.
І кожны крок – апошні крок.

* * *

Возера, сіняе вока,
Зьнізу глядзела ўверх.
Неба, блакітная вокладка
Жыцьцяпісаньня агульнага,
Зманьліва вельмі утульнае,
Хмары зьбірала ў каўнер.
Я на сьпіне каля возера
Погляд свой ладжу разгублена.
Стой, недарэчнае воблака,
Дух паралельнага позірку
Сэнсам ня можа напоўніцца.
Стой, ты закрыеш адтуліну,
Факт разуменьня агульнага
Месца ня знойдзе пад небам
І адамрэ без патрэбы...
Чуюцца сінія крокі.
Неба хаваецца ў ноч,
Невідавочныя клопаты
Не дазваляюць расслабіцца,
Думкі кульгаюць нязграбныя,

Нічога ня бачна, апроч
Цемры адной надакучлівай,
Што воблакі з'ела бязгучна.
Возера вока заплюшчыла.

* * *

Адбіткі недасягнутае мары
Міжвольна загасаюць у вачах.
І гоніць восень хмары,
                              хмары,
                                        хмары,
І сэрца не шкадуе па начах.

І мне баліць, што я цябе ня помню,
І што ня вабіць больш тваё імя,
І зноўку набірае сілу поўня
На рэштках адыходзячага дня.

* * *

Патухлы позірк,
утароплены ў бурштын,
І аб мінулым,
як аб лепшым,
успамін.
І вось бурштын ужо –
пажоўклае лісьцё –
Асеньнім вогнішчам
прапальвае
жыцьцё.
Дай мне руку –
дапамагу табе
ўстаць,
І рушыць час,
бо холад
восеньскі працяў.
Па лісьці пройдземся
сярод
пустых галін.
Калі расстаньне нам прызначана?
Калі?

Самотна дыхаю суьветам
Сярод сваіх бясконцых мар.
Жыцьцё ідзець так непрыкметна,
Як муха гадзіць на ліхтар.

ВЕЧАРАМІ ШУКАНАЕ

Ці трэба было восень пачынаць,
Пакуль яшчэ няскончанае лета
Разгублена згасала ў сусьвеце,
Прыпомніўшы якой была вясна.

ДАДАТКІ

* * *

Неба зоркамі міргала
Усю ноч,
І вось пад ранак
Перастаў глядзець з пашанай
На прывабную такую
З'яву матухны-прыроды.
І маральныя законы
Непазьбежна
Склалі кодэкс...
Адчуваньне –
Быццам родзіш
Найсапраўднае сумленьне,
Толькі вызначыць ня можаш
Чым паведаміць пра гэта.

* * *

Многія з нас бачылі,
Ды маўчаць пра гэта.
        Сьвет.
Праменьчык высклізгнуў
Між крывавых пальцаў.
І пульсуе ськівіцай
Малпа пастамента,
Ды шкада, што вечарам
Ёсьць куды падзецца...
Мітусіцца нечага...

ДЫПЦІХ

1

Нам жыць не даюць
Нашы даўнія крыўды,
І новы ня радуе,
Быццам бы сонечны, дзень.
Хацелі б іначай і лепей пражыць,
Але ж не умеем нічога
і нават хацець.

Па ўсіх кіламетрах
Усіх захварэлых краёў
Замест указальнікаў
Сініх, што на гарады,
Пастаўце нам надпіс –
Да Бога ,
І хай бы ён вёў
Усіх, хто дарогі шукае
Нязьменна туды.

2

Прачніся, замкні дзьверы
І ціха пад дзень шэры
Выходзь.
Ня трэба браць паперы,
А трэба толькі верыць,
І годзе.
Жывём пасярод сьмецьця,
Усе мы Божы дзеці –
І ты, і я.
Устань, ідзі па сьвеце,
І вера шлях асьвеціць
Твая.

* * *

Бывае,
        што ня можаш
                размаўляць ні з кім,
Ня тое
        каб сказаць
                ня ведаеш пра што,
А словы не складаюцца ў сказы,
Ды робіцца так мала гэткіх слоў,
Якія менавіта зараз нам
                        патрэбныя.
Аднойчы вось
                прыйшлося выдумляць
Нанова мову, быццам.
Толькі б зразумелі.

Але праз пэўны тэрмін адчуваю,
Што мой занятак –
                марнаваньне часу,
Ня толькі мне,
                а ўсім ня трэба гэта.

Ды я сваю гаворку не спыніў,
Ня кінуў
сьцягваць лiтары за вушы,
Каб зграямі
бязважкіх ланцужкоў
На волю клапатліва іх паслаць.

Ніхто ня слухаў,
што я там казаў,
Ды й сам цяпер
наўрад ці ўзгадаю...
Адно толькі –
выдатная прамова!
Мне памяць захавала з таго дня.
І хоць тады яшчэ я разумеў,
Што людзі
гэтым кажуць мне няпраўду,
Усё ж пра сваю значнасьць
уяўленьне
Складаць пачаў
з той самае пары.
І гэта быў пачатак....

Цяпер не уяўленьне ...
Мая значнасьць –
Канцэпцыя,
жыцьцё,
навука,
крэда...
Я даўна ўжо забыўся на той час
Калі ня мог пазбавіцца дурноты ...

...Бывае,
што ня можаш
размаўляць ні з кім...
Абы што! У разумных не бывае!...

* * *

Тут пануюць лапухі,
Прыхінуўшыся да плота,
Дзед стаіць у брудных ботах.

Месяц выдаўся сухі,
Хмарак ані-ні ў небе,
Тэрмінова дождж патрэбны.

Каб сьвяжыцца лапухам
Я ні кропелькі не дам.

Сам з сабой так размаўляе
Дзед...

* * *

Тыя ісьціны для вас ледзь-ледзь
Адчуваюцца пад самы скон –
Непахіснага няма нідзе –
Гэтых ісьцінаў адзін закон.
Многа рознага з жыцьця зрабіць
Вы маглі, але трымалі ледзь'
Непарушным ахрышчоны сьвет,
Ды хапалі што бліжэй ляжыць.

* * *

Нядаўна жыў жа
І побач –
Далёка быў.
А паклікаць –
Дык завядзёнкі такой няма,
Так-такі ў грамадстве жывём –
Не адарвешся, каб не сарвацца.
Ёсьць мяжа – рух толькі да яе,
А надалей
Сьмеласьці не стае,
Абыйсьці –
Сумненьне ёсьць –
Не дае,
Бо тваё ўсьмешкі мне – не мае.

* * *

У нешматлікіх забавах
Сярэдняга ўзросту
Баўлю час,
Не шукаючы сэнсу жыцьця.
І ўжо адчуваю сябе
Толькі госьцем,
І яшчэ спадзяюся
На добры працяг.

У час, калі сябе не пазнаваў,
І мэту абмінаў як перашкоду,
Хацела нешта думаць галава,
Ды толькі з ёй
Я быў тады ня згодны.

ПРАЦЯГ

* * *

Урокі несапраўднае вясны
Мы адвячоркам хмура спасьцігалі
І шкадавалі тых, што нам давалі
Урокі несапраўднае вясны.

Кавалкі ненажытай дабрыні,
На іх мы напачатку не зважалі,
А потым так расчулена шукалі
Кавалкі ненажытай дабрыні.

Мы ведалі пра тое, што жывём
І марылі, як мы усім пакажам,
А калі век нас проста не заўважыў,
Вітацца перадумалі з жыцьцём.

Урокі несапраўднае вясны...
Кавалкі ненажытай дабрыні...
І грэх, не задаволены быцьцём...

* * *

Як толькі вецер раніцу прынёс,
І думкі сон разьвеялі да рэшты,
І пачало жыцьцё ізноў
прысьпешваць,
І крочыла насустрач насланьнё,
Усе пайшлі – хто мог і хто ня мог –
І пратапталі новыя дарогі,
Куды каго тады панесьлі ногі
З абрыдлых і пустых старых дарог.

Гады праходзяць і бярэ сумніў,
Той, на якога
большасьць не зважае,
І тая раніца ўжо быццам як чужая,
І вецер той – ці ён дапраўды быў?

А вецер быў –
пад вечар толькі сьціх,
І сон прыйшоў усім памружыць веі,
І захацелася камусьці вечна
верыць,
Ды вечнасьці хапіла не на ўсіх.

* * *

Не разумею клопату вады –
Схаваць усё,
                  што робіцца навокал –
Калі ж ня можа змыць
                              усе сьляды –
Становіцца туманам перад вокам.

Усё, што хоча, ведае вада,
Праходзіць там,
                    дзе не праходзіць позірк,
Спыніцца можа толькі ад марозу
Каб паказаць на справе моц ільда.

*

Вада народзіць дым,
Зачаўшы ад вагня,
Паміж спастылых зім,
У жоўтых прамянях.
Па стрэлах прамянёў
Паеду я дамоў.

* * *

Так жыцьцё паперablытала шляхі,
Што не ўцяміш –
дзе ўперад, дзе назад,
Тлумяць голаў непазбытыя грахі,
За якія давядзецца адказаць.

І ня хочацца за хуткасьцю сачыць,
І ня верыцца,
што скончыцца бензін,
А дарога, што пад коламі маўчыць,
Разумее, што ў яе ты не адзін.

На гадзіннік даўнавата не глядзеў,
Бо ня маю абавязкаў перад ім,
А заўважыў, што старэю пакрысе –
Дык ня век жа заставацца
маладым.

* * *

Мне сасьнілася,
што скончылася лета,
Пазьбірала з дрэў апошнія лісты,
І з нябёсаў,
ад бясхмарнасьці пустых,
Халадзеючае сонца непрыкметна
Замуціла позірк мой да сьлепаты.

Я ня буду болей бачыць глыбіню
Цемнаты і цішыні чарговых сноў,
У якіх я да жыцьця
амаль дайшоў...
І наўмысна
ўжо вачэй не расчыню
На бязьмежжа
шырыні пустых размоў.

* * *

Цямнее і гусьцее
                    цішыня,
І непазьбежна хутка будзе
                              ноч,
Чаканьне сьветлых думак
                              ля вагня,
І нечаканым госьцем
                    дробны дождж.

* * *

Як у птушкі
ў цябе ўсьмешка,
Ясны позірк
дзіўнай глыбіні.
Без цябе
я неяк жыў, канешне,
Іншы сьвет
мне думкі паланіў.
Але зараз панавела вокал,
Як паветра
лёгкая рука
Мне працёрла стомленыя вочы,
Каб я бачыў дзе цябе шукаць.

* * *

Ты мне пісала,
што канчаецца вясна,
Я прачытаў,
але чамусьці не паверыў,
Пабачыў лета
праз расчыненыя дзьверы,
Але пакуль яшчэ
разгледзеў і пазнаў.

Ты мне казала,
толькі я забыўся што...
Бо ад таго
ужо мінула ладна часу...
Я твае словы
пагубляў сярод уласных...

* * *

Зямля, Лі Фан, вялікая такая,
Нам выпадкова
                    болей не сустрэцца,
Я вечарамі не цябе чакаю,
І да цябе ня я прыходжу дзесьці.
Вакол ня ты, і сумна быць вясёлым,
Але сусьвет тваіх усьмешак поўны.
Ён раздае іх бляск шматлікім зорам
І твой партрэт
                    пяшчотна лепіць з поўні.

* * *

А сьнег шукае месца на зямлі,
Пакінуўшы зусім сівое неба,
А сьнег ідзе туды, дзе мы былі,
Там нашыя сьляды
прысыпаць трэба,
І для наступных
сьвежы шлях сьцяліць.

Позірк усьлед,
Працягу не знаходзячы,
Моўчкі вісіць, а слова не стрымаць.
Верыць сабе зусім ужо ня хочацца,
Але маўчаць магчымасьці няма.

ПЫРСКІ

* * *

Ты помніш мае словы з тых часоў,
Як у размовах нам спрыяў
вакольны сьвет.
Калі гады мінулі – я прыйшоў,
Каб больш нічога
не паведаміць табе.

* * *

Маё сэрца душу тваю мерыла,
Так нясьмела прытулку шукаючы.
Мы хадзілі, маўчалі і верылі,
І зусім не зьбіраліся каяцца.

АБУДЖЭНЬНЕ.

Бы гадзіньнік стрэлкі ссунуў,
Скіраваўшы на самоту.
Рана ў сьвеце, ў раньні сумна,
І пакуль няважна хто ты...

* * *

Ахвяруючы мазгамі,
Я ня стану ў чаргу,
Мы аднолькавыя з вамі,
Але я так не магу.

* * *

Шлях да сябе праз сьнег,
Шлях да сябе праз дождж,
Дойдзем усе, ці не? –
Ззаду пытае хтось.

* * *

Што бывае, чаго не бывае –
Зразумець намагаюся ўпарта,
Ды, здаецца, ня тое чакаю,
Што чаканьня
                    сапраўднага
                                        варта.

* * *

Калі пачацца – ведае зіма,
Калі па чарцы – ведае прапойца.
І так нялёгка часам супакоіцца
Таму, хто спадзяваўся іх стрымаць.

* * *

У адмарозкаў логіка свая,
І так няпроста часам зразумець
Чаму яны працягваюць стаяць,
Калі ім сама правільна – сядзець.

* * *

Зіма, вясна...
...па-за належным часам
людзей няма,
І я жыву сам на сам.

* * *

Паэт, нават самы сапраўдны,
Жыве ў грамадстве, таму
Кавалкам залішняе праўды
Націсьне на грудзі яму.

* * *

Вольнаму воля,
А мне каляіна,
Быццам бы я
Выбіраў гэткі шлях.
Зьбегчы б куды,
Але там не айчына,
Людзі чужыя,
Зямля не мая.

* * *

Не заўважайце лепей вы
Таго, што вас ня тычыцца,
Памылкі аб'ектыўныя
Памылкамі ня лічацца.

* * *

Калі няма куды схавацца,
Не мітусіся, сядзь на лаўку.
Сядзі сабе, глядзі ў неба –
Каму такі аёлт патрэбны.

* * *

Маю ўсё – дом мой поўная міса,
Толькі сёрбай, смакуй,
Ды ня пырскай.

* * *

Ужо. Канешне. Так яно і ёсьць –
Падзеі перажыўшы разумеем,
Тады ўжо
        са спазьненьнем разумнеем
І перанакіроўваем злосьць.

* * *

Сонца блішчыць, ажно сьлепіць,
Але цяпла не дае.
Знацьме яно як мне лепей
Множыць сумненьні мае.

* * *

Чым за розумам ганяцца –
Дайце з глупствам разабрацца.

* * *

Восеньскія беглі завіхрэньні,
Пасярод дажджу агні вяргінь
Біліся аб мокрае каменьне,
На муры вытрэсвалі мазгі.

* * *

Я ў тэлефоне-аўтамаце
Ехаў паміж дзён – сярод начы,
Вы таго ня сьнілі, што я бачыў,
Ды, на жаль, ня здолеў уцякчы.

* * *

Вочы сьмелыя, незразумелыя,
Прачытайце мне новую казку,
Я, нажаль, да канца не паверу вам
I забудуся большую частку.

* * *

З кожным днём
мы бліжэй да вясны...
Гэта думка ў сярэдзіне лета
Мне датуль падавалася сьмешнай
Покуль я той вясны не прысьніў.

* * *

Чыстае-чыстае неба,
    поўныя вочы нябёс.
Болей нічога ня трэба –
        толькі б ня лейцы пад хвост.
Толькі б ня менела людцаў
        з крыўдамі і варажбой –
Хай хоць пяюць, хоць сьмяюцца,
            а я застаюся сабой.

ХАЙКУ

Такая верасовая вясна
Недаплецены лапаць
Сьніць сябе галёшынай

Я тлумачыў душы,
Што яна не баліць...

ПЕСЬНІ

НАВІНА

Хоць бы хто толькі праехаў,
Хоць бы хто толькі прайшоў...
Мы шукаема ўцеху
Пад галінамі дубоў.
Ззаду – гай, а во – дарога,
Круціць ветрык яе пыл.
Мы сядзім. Нас тут ня многа.
Кожны кожнаму ўстыў.
Мы пад'елі і чакаем –
На каго каб паглядзець...
Толькі што гэта? З-за гаю,
Во! Пабачце! Нехта йдзець.
„Гэй! Чаго ты ходзіш тутка?..
Стой!.. От я табе піхну!..
Мы цябе адпусьцім хутка,
Калі скажаш навіну.“
„Навіну! Ого схацелі!
Я і сам іду дарогай,
Уздоўж якой вы тут паселі,
Каб уцекчы ад старога.
Мне здаецца, што і заўтра,
І сягоньня як учора –

Я жыцьця свайго ня аўтар,
А слуга яму пакорны.
Зрэшты што ж – жывуць і слугі,
І бывае, што няблага,
Толькі мне ўстыла дужа
Прымусовая павага.
Каб сапраўднаму зьдзівіцца,
Я стаміўся, ногі зьбіўшы...
Мо дасьцё вы мне вадзіцы?“
„Не! Ідзі адсюль ня піўшы.“

ШЛЯХ

Вось ён, мой жыцьцёвы шлях.
Час пускае толькі ўперад.
Далячынь, абшар, абсяг...
Ды зачыненыя дзьверы.
Так – ня так, і ці туды –
Хтосьці проста скіраваўся,
Хтось спыніўся назаўжды,
Толькі ў памяці застаўся.

І ніяк не разьбяру –
Ці шыхтом іду, ці полем.
Ці з гары, ці на гару...
Што за дзьверы навакольна.
Туды ногі не нясуць,
Куды вочы паглядзелі
Нехта шэпча: „Не марудзь!“,
Але я яму ня веру.

ХАДА

Месяц рушыў зорным небам,
Я ня ведаў што мне трэба,
І ішоў, прысьпешваючы крок.
Рытм хады надзвычай шпаркай
Ззаду быццам біў па карку –
Толькі уперад! Ні назад, ні убок!

Мне б дабегчы, покуль цёмна,
І спыніцца, як штодзённа,
На сьветлы час у знойдзены куток.
Каб адтуль з пачаткам ночы,
Адпачыўшы, далей крочыць –
Толькі ўперад! Ні назад, ні убок!

Я іду, калі бязьлюдна,
У самоце абсалютнай,
Я ў жыцьці баюся аднаго –
Што сустрэнецца зьнянацку
Той, што можа запытацца –
Хто такі, куды я і чаго?
Толькі ўперад! Ні назад! Ні убок!

АДЧУВАНЬНЕ

Туман вакол, бы малако,
І ўсё аднекуль прыбывае.
Я адчуваю сваю кроў,
Што паступова закіпае.
Пайшоў патроху, ды шляхоў
Па-за туманам не ўбачыў.
Адно, што не зваліўся ў роў,
А болей не было ўдачы.

Перачакаць не захацеў,
Нашто жыцьцё
　　　　з'ядаць чаканьнем?
Я перад выхадам прысеў
І ўздыхнуў пры разьвітаньні.
Ды вось іду – туман вакол
Хавае дрэвы і пагоркі.
Мяне штурхае непакой
Туды, дзе чуецца гаворка.

Я чую многа галасоў,
Ды разьбіраю ледзьве словы.
Не, не такіх мне трэба слоў –
Хай песьня зробіцца з размовы.
Я б накрышыў хвілін з вякоў,
Матывам тым падпеаразаны.
Я адчуваю сваю кроў,
Але ня сэрцам, а нагамі.

КАРОВА

Над лясочкам, над гайком
Заўтра ў раніцу цішком
Выплывала па паветры
З нейкіх ліхаведных нетраў
Белай плямай папяровай
Незвычайная карова.
Далей, быццам бы паволі,
Паплыла яна над полем.

Белая карова ў сінім небе
Паміж хмар упэўнена плыве.
Першы раз убачыў – не разгледзеў,
Сёмы раз убачыў – абамлеў.

Быццам з глузду хто сьпіхнуў,
Абмінаючы сасну,
Заўважыў я шлагбаум,
Што знайшоў сабе забаву –
Не пускаў у лес нікога,
Хоць была туды дарога.
Ён адказваў на пытаньні:
"Там у нас выпрабаваньні".

Белая карова ў сінім небе
Паміж хмар упэўнена плыве.
Першы раз убачыў –
не разгледзеў,
Сёмы раз убачыў – абамлеў.
Дрэвы не даюць
заўважыць цалкам
Белае жывёлы пілатаж.
Мне б туды бліжэй,
ды гэта палка
Кажа, што „ня велена пушчаць“.

Не магу я зразумець –
На халеру ёй ляцець.
Абдурылі неяк, мусіць,
Ды не спытаешся ж –
ня пусьцяць.
І хоць пляваў я на пагрозы,
Але ўласны маю розум.
Думаў, едучы дамоў,
Што ня ведаю кароў.

Белая карова ў сінім небе...

НАСЬЛЕДВАНЬНЕ ЯСЕНІНУ

Дробным дрэўцам на дарозе
Сьвеціць месяц, цішыня.
Падарожны моліць Бога,
Абдымаючы каня.

Конік мой зусім аблезлы,
Але ж, хоць і так, спрадвек
Па дарозе хутка ездзіць
Любіць рускі чалавек.

Дзе гармонік мой? Урэжу
Я ня горш за салаўя.
Самым першым, небазьбежна,
У кожнай вёсцы буду я.

Без гармоня сьвята – п’янка,
А бяз сьвята сумна жыць,
Сумна жыць яшчэ бяз Ванькі,
Што ня ведае мяжы.

Як гуляць, дык да зьнямогі,
Як сякчы, дык з-за спіны,
Як скакаць, дык на ўсе ногі,
Як сварыцца – да вайны.

Стой, страляць ня трэба, Ваня,
Пагуляем між асін.
Кажаш, што бацькі сяляне,
Дык і я ж сялянскі сын.

Эй, гармонік, ты атрута,
Я люблю з табой павыць,
Ты мяне заводзіш крута,
Аж сярэдзіна баліць.

Ой, бягуць вакол паляны
Ногі мерзлыя асін.
Уся радня мая – сяляне,
Дык і я ж сялянскі сын.

ПАПУАСЫ

Па вуліцы крочылі два папуасы.
Усё іх адзеньне –
дзьве брудных анучкі.
Бамбукавы дрын
і вядзерца з пластмасы
Трымалі ў руках
і сьпявалі ледзь чутна.
Ніхто тут раней
не чуваў гэткіх песень,
Ніхто папуасаў ніколі ня бачыў.
Разявіўшы рот, застывалі на месцы
Усе, нават члены
праўленьня калгаса.

Адзін папуас усьміхнуўся жахліва
І нешта прамовіў у вуха другому.
Другі папуас
стаў маўклівы-маўклівы,
Вядзерца абцёр
і схадзіў па-малому.

Ніхто хуліганства
ва ўчынку ня ўбачыў,
Бо гэтыя людзі
ня нашай культуры,
А нехта з разумных
узяўся тлумачыць
Складаныя рысы
туземскай натуры.

І сам старшыня
прыглядаўся з павагай,
Як крочаць паўз вёску
замежныя госьці.
Усе навакольле чакала працягу,
А болей нічога і не адбылося.

МАРШ

Стаміўся я і свой трамвай
Спыніў за лесам, каля плоту,
Пачаў з таго, што без ахвоты
Сябе ад крэсла адарваў.
Пайшоў за небакрай сьпярша –
Табе ў вочы паглядзець,
Бо ёсьць надзея адшукаць
У нетрах іх мінулы дзень.

Мінулае, незваротнае,
Я твой дотык чую ізноў,
Ды хапае бягучых клопатаў,
Каб нязважаны ён адыйшоў.
Толькі часам жыцьцё павернецца
Задуменна тварам назад,
Пералічыцца, перамерыцца,
І захочацца, а ня ўзяць.

І верыў я, і марыў я,
І кіраваў сябе на шчасьце.
І быў упэўнены, што ўдасца
Мне за руку цябе ўзяць.

Там не хапала сто гадоў.
Цяпер шукаю – куды дзеў
Той час, з якога я пайшоў.
Калі згубіў мінулы дзень.

Мінулае, незваротнае...

Іду назад, а мой трамвай
Грызе асфальт –
знайшоў жа недзе!
І зараз мы туды паедзем,
Дзе ўсю зямлю асфальт схаваў.
І далей будзем існаваць
У мяшанцы кветак з камянямі,
Сябе ад крэсла адарваць
Яшчэ цяжэй нам заўтра стане.

Мінулае, незваротнае...

САБАКА

Вы кажаце,
                  што жыць вам вельмі сумна.
Усё жыцьцё нібы чарга да могілак.
Я ж выйшаў
                па жыцьці прайсьціся гогалем,
Ды спатыкнуўся быў
                          аб чыйсьці клунак.
І стаў нібы сабака на банкеце,
Які даецца ў гонар тых дастойных,
Што ўрэшце дастаяліся да стойла,
Прайшлі чаргу, якую вы клянеце.

Мяне заўважыць цяжка паміж
                                   кожных з тых,
Выключнай сутнасьці сваёй
                              нястомных аўтараў.
Каб крыху казытнуць іх вельмі
                                   вытанчаны слых,
У грудзях напяўшы сілу
                                   трохі гаўкаю.

Ня тое, каб я быў зусім галодны,
Ці мяне зайздрасьць
злосна дапякала,
Але ж не спадабалася мне зала,
Дзе роднага ня бачыў я ніводнага.
Сядзелі задаволеныя твары
На лаўках,
нахіліўшыся над міскамі,
І грэчку наварочвалі з сасіскамі,
І варыва
зацьверджана нахвальвалі.

Нягледзячы на тое, што я гаўкаю,
У захапленьні
жвэнькалі і жвэнькалі.
„Вы ўсё ж кусалі б
меншымі кавалкамі –
Так вам надолей хопіць,
даражэнькія.“

ГАСПАДАРКА

Заводзім гаспадарку мы –
Спачатку пабудуем млын,
Каб крыламі ў кожны бок,
Каб людзям быў відаць здалёк.
На нашым млыне да нябёс
Наробім жорнаў і калёс,
Наставім скрыняў аж пад столь.
І гэта возьмем пад кантроль.

Хай заядае зайздрасьць тых,
Хто голас замяніў на слых,
Хто бачыў і не дапамог,
Шукаючы другіх дарог.
Хай лепш за нас яны жаруць,
Бо нешта сеюць, нешта жнуць,
Але затое ў нас нязьменна
То посьпехі, то дасягненьні.

Але затое мы заўжды
Жывём бяз стратаў і нуды,
Бо ведаем што будзе заўтра,
Адзін аднаму кажам праўду.
Таму, што лепш за нас ніхто
Ня высьветліў жыцьця выток,
І, каб яно было падзеяй,
Наробім ісьцінаў з надзеяў.

МНЕ СТАЛА КЕПСКА

Пачвара з кветкамі,
што можа быць дурней?
Мяне ўражвала
ад раньня да зьмярканьня.
Жыць брыдка вечарам,
а заўтра зноў ад раньня –
Пачвара з кветкамі,
што можа быць дурней?

Другія людзі там,
адкуль і я прыйшоў,
Суладьдзе іхняе ўчора не дзівіла,
Мне стала кепска, а за імі сіла,
Другія людзі там,
сярод сьцягоў.

Сярод сьцягоў было,
што можа быць дурней –
Жыцьцё бяз літасьці,
жыцьцё – перамаганьне,

Там трупы пакрываліся сьцягамі,
Сярод сьцягоў было
тым, хто іх нёс,
лацьвей.

Хто лепш за ўсіх трымаў
усё, што нёс
Пачвару з кветкамі
нагадвае і зараз.
Іх тут няма, а дыхаюць у карак
Пачвары з кветкамі,
што можа быць дурней?

ПАРАД

Тут толькі што было бязьлюдна,
Было – няма на што глядзець,
Ды раптам выбухнуў салютам
Парад нязьдзейсьненых надзей.
Ідэі, мары, спадзяваньні,
Усё, на што дзівак палюе,
Ідзе ў рад і нос хавае,
Вакол народ – народ цікуе.

Самаўпэўненасьць і чыннасьць
За паганятых з двух бакоў.
Глядзяць, каб дужа не круціліся,
Каб хто куды не адыйшоў.

Парад нязьдзейсьненых надзей.
Хто мусіў плакаць – засьмяяўся.
Парад нязьдзейсьненых надзей,
На жаль, ужо са мной зраўняўся.
Але пакуль што не крануў,
Не пацягнуў да ўдзелу ў сьвяце,
Пакуль і я магу сьмяяцца
з таго, чаго не дасягнуў.

Зьнік нечакана, як пачаўся,
Чатыры тоўстыя жанчыны
Пляц падмяталі і маўчалі,
І толькі ўздыхвалі няспынна.
Парад нязьдзейсьненых надзей
Заўсёды раптам адбываўся,
Парад нязьдзейсьненых надзей...
Нарэшце я адзін застаўся.

Калі пасьціхлі ўсе грымоты
І коні разьвялі па стойлах,
Я прыдушыў сваю самоту
Дзеля таго, каб жыць спакойна
Сярод нязьдзейсьненых надзей...

БУЛЬДОЗЕР

Паўднёвы ветрык так асьцярожна
Здувае сьмецьце
                з птушыных гнёздаў.
І там даўно ўжо ўвайшло ў звычку
Жыць існаваньнем гігіенічным.

А мы ня птушкі, у нас ня гнёзды,
Вывозіў сьмецьце адсюль
                бульдозер.
Цяпер шукайма хто вінаваты,
Што ён зламаўся пасярод хаты.

Нам неахайнасьць у вочы коліць,
Нядобрым пахам паветра поўніць,
Але ж бульдозер ніхто ня чыніць,
Пакуль ня ясна першапрычыны.

ЖАНОЧАЯ

Крывая вулачка мая,
Ад поля першы наш паркан.
Зраньня хвалюецца сям’я –
Прыедзе сватацца Іван.

Яго чакаю ад вясны,
Малюся толькі аб адным –
Каб ён прыехаў не п’яны,
Як у мінулы раз, у дым.

Цьвіце вяргіня пад вакном,
Няможна вочы адарваць.
Я кожны вечар, перад сном,
Яе выходжу палівацць.

Крывая вулачка мая
Разьліла лужыны ізноў,
Сяджу такая несвая,
Чакаю ў роздуме сватоў.

СЛОВА

Што гэта ляціць так прыгожа,
Што гэта ляціць так бязважка,
Куды яно ляціць над дарогай,
На якую выбіцца цяжка?

Тыя, што ўжо на дарозе,
І на гэта нешта зважаюць,
Лепш глядзелі б проста пад ногі,
І тады б іх меней ламалі.
А яно ляціць так прыгожа,
А яно ляціць так паважна.
Шмат чаго зьмяніць яно можа
І на ўсе пытаньні адкажа.

Што ж гэта за дзіва такое –
Быццам бы нікому ня трэба,
Але ж увесь час пад рукою,
Нават калі кружыць пад небам.

Гэта ваша слова ляцела.
Да яго цягнуліся вушы.
А калі нам справа прысьпела –
Устаю, руку працягнуўшы.

РУКА

Між сонцам і дажджом
Адтуліну шукаць.
Усталі і ідзём –
Не адчуваем час.
Маўчым, нібы ляцім,
Згінаючы мяжу
Між нашым й нічыім.
Ад сонца да дажджу.

Нам шлях дае зямля,
Трымае за руку,
Якую не ўзьняць
Ад злосьці на вяку.
Хай так – яна вышэй
Прычосак, мар і сноў,
Ня мацае кішэнь
Таго, хто падыйшоў.

Рука каля ілба,
І пэўны рух за ёй.
Ня лёс ёй заграбаць
Схаванае зямлёй.
Схапіўшыся за крыж,
Пад ім будуе дом.
З зары і да зары,
Пад сонцам і дажджом.

ТУМАН

Хто мае шлях – далёка не заўсёды
Магчымасьць
вандраваньня карыстае.
Нашто неспадзяваныя прыгоды –
Выходзіць трэба як туман растае.
За ім ня ўгледзіш ані той дарогі,
Ні мэты, ні усьмешак дабрахвочых.
Там быццам несьвядома,
але робіцца,
Каб бачыць толькі тое,
што мы хочам.

Нічога ня ўгледзіш за туманам,
Слабыя і запалкі, і прыкметы.
Чужыя словы
там гучаць падманам,
Але іх на ўвесь сьвет
разносіць вецер.

Замест таго, каб раздзімаць туман,
Ён завывае жудасна ў печы.
Сядзім, усе свае, чужых няма.
І ты мне кажаш,
                        што ня любіш вецер.

ГАСПАДЫНЯ

Я буду тым, хто ёсьць,
калі змаўчыш,
Магчымасьць знойдзем,
каб паразумецца.
І неба будзе, зорка адарвецца
І паляціць туды, куды глядзіш.
Руку падстаўлю ёй ці галаву,
Каб, не дай Бог,
ня бразнула аб глебу,
І выдыхне ўдзячна тое неба,
І ўдалеч павядзе замкнёны круг.

Гаспадыня ранішняй зоркі,
Сёньня час вельмі пругкі і колкі –
У барацьбе з недахопамі часу
Не заусёды ўсё проста і ясна.
Перамогі чакайце ня хутка,
Калі ласка, ня слухайце чуткі,
Не зважайце
на зайздрасьць жорсткую,
Гаспадыня ранішняй зоркі.

„Вунь зорка,
што ўпала і дрыжыць“–
Адзін адному разявакі кажуць.
Адкуль яны бяруць
спакой і важнасьць?
І хто ім права ставіць даў крыжы?
Дый што між іх, прабачце,
за жыцьцё?
Але такі ўжо
ёсьць закон прыродны,
Што трэба жыць,
ты згодны ці ня згодны,
А не абменьваць
сэнс на адкрыцьцё.

Гаспадыня ранішняй зоркі...

ЦЯПЛО

Я пад асеньняе цяпло
Падстаўлю галаву і сьціхну,
Ня маю грошы, як на ліха,
Купіць віна каб адлягло.

Надвор'е сёньня даў нам Бог –
Душа становіцца на дыбкі,
Сказала мне: „Пазыч, а выпі.“
І выпіхнула за парог.

Я пад асеньняе цяпло
Падстаўлю галаву і сьціхну,
Ня маю грошы, як на ліха,
Купіць віна каб адлягло.

Не надыходзіць штось мой час:
То рэвалюцыя, то бізнэс.
Мяне бянтэжаць катаклізмы,
А я ж іх не хацеў якраз.

Я пад астатняе цяпло
Падстаўлю галаву і сьціхну,
Ня маю грошы, як на ліха,
Купіць віна на ўсё сяло.

Я сьвята верыў – будзе так,
Як бы хацеў, але й сягоньня
Не пачуваюся я годна,
Бы зноў ня з той нагі ўстаў.

Я пад асеньняе цяпло
Падстаўлю галаву і здохну,
І зарасьце пакрыху мохам,
Маё апошняе жытло.

ВЯСНА

А пры канцы зімы
ўжо вясна стаяла,
І хвіляй кожнай сьнег
з'ядалі раўчукі.
Праз іх скакалі мы
па плошчы ля вакзала,
І ты казала мне, хто я табе такі.

Ты крыўдзіла мяне,
бывала, і злавала,
Калі я не зважаў на многія са слоў.
Вось так вось і дайшлі
да самаго вакзала.
Ты з'ехала дамоў,
і я дамоў пайшоў.

А сэрцам кожны дзень
я мераюся скочыць
Да тых часоў,
калі вось так яно было,
Але жыцьцё ідзе,
і хочаш ці ня хочаш,

Ня здолееш адчуць
тамтэйшае цяпло.

Тамтэйшага цяпла
пражытая магчымасьць
Цяперашнім агням
далёка не раўня.
Хіба ж гэта жыцьцё,
прызнаюся вам шчыра,
Калі ў мінулым быць
так хочацца штодня.

ПОЗІРК

Усё роўна была ты –
Мне дакорам тваё імя.
Я на ім быў расьпяты,
Але выжыў і ачуняў.
Недарэчныя згадкі,
Мне спакою не надаюць,
Пачынаю спачатку,
Але ўжо для другіх пяю.

І ў неба мой позірк,
А ў небе ясьней, ясьней,
Ды па ім вецер ходзіць
Напярэдадні злых завей.
Кожны дзень новай сілай
Забірае даўнейшы сэнс,
Той, што, як мы лічылі,
Толькі наш і без перамен.

ІМЯ

На люстраной паверхні
прыпыненай вады
Імя маё ўзьнікла
з таемнай глыбіні.
Блукаюць моўчкі словы
і блытаюць сьляды
Неверагодных літар,
што пішуць прамяні
На люстраной паверхні
прыпыненай вады.

За люстраной паверхняй
прыпыненай вады
Ня мой блукае голас,
ня мой агонь гарыць.
Ня трэба мяне клікаць –
я не хачу туды,
Ня трэба мяне слухаць –
я не змагу там жыць,
За люстраной паверхняй
прыпыненай вады.

ДОМ

Ад дажджу мяне ратаваў,
Мерзнуць не даваў па начах.
Ад паглядаў цяжкіх хаваў,
Бяз ключа пускаў пад свой дах.
Дом, пабудаваны з дзьвярэй,
Выпіўшага дойліда твор,
Я пад яго дахам старэю,
Усе радзей выходжу ў двор.

Дом, пабудаваны з дзьвярэй,
Дзіркі прапускаюць вятры.
Хочаш – побач сядзь і старэй,
Толькі галавы не дуры.
Дом, пабудаваны з дзьвярэй,
Выпіўшага дойліда жарт,
Дзіўнае такое стварэньне
Для ўсіх вакольных пачвар.

КАЛЫХАНКА

Галованька цяжкая
У стоме вялікай
Туліцца-хіліцца,
Мружацца вочы.
Сонца ашалелае
Вось ужо і зьнікла,
Сьпі, я з табой
Да канца гэтай ночы.

Пяшчотная ночанька
Адмяніла пакуты.
Сьпі, я з табой,
Нас ахоўвае неба.
Яно забірае
Апошні твой смутак.
Аддай яму ўсе,
Табе ж многа ня трэба.

ЗЛОДЗЕЙ

Над пылам і каменьнем
жыцьцёвае дарогі
Твой стомлены вандроўнік
задраў высока ногі.
Хаця ён быў і грэшны,
але ж ішоў да Бога.
Натоўп яго падвесіў.
каб скараціць дарогу.

Ускалыша цела ветрык,
і дождж яго абмые.
Вакол стаяць забойцы,
пакуль яшчэ жывыя.
І неяк ім няёмка з таго,
што нарабілі,
Хацелі папалохаць,
а выйшла, што забілі.

І просяць пана Бога
ўзяць хлапца на неба,
Бо там, каб смачна есьці,
ня трэба красьці хлеба.

МАЛІТВА

Божа, чаму так – адным дык усё,
Мы ж, хоць і побач,
нічога ня маем.
Крыж свой пакорліва неяк нясём,
Молім цябе, каб пазбавіў адчаю.

Хай сьляпы убача,
Хай бязногі скача,
Хай крывы спрамее,
Хай сьпяе зьнямелы.
Твая сіла, Божа,
Усе гэта можа.

Божа магутны, ты недарабіў
Нечага ў нас. Дарабі, калі ласка.
Літасьці прагнем, а не барацьбы.
Зьлітуйся, Божа, бачыш –
нам цяжка.

Хай сьляпы убача,
Хай бязногі скача...

Молім з прыдоньня
                    людзкага жыцьця,
Хілім галовы прад веліччу боскай.
Даў дрэнны пачатак –
                    дай добры працяг.
Перавядзі праз наступную восень.

Хай сьляпы убача,
Хай бязногі скача...

РАЗЬВІТАНЬНЕ

Ранішняя зорка апякае вочы,
Літасьці ня мае, зьзяе, зьзяе, зьзяе.
Дзённыя ўсьмешкі,
потым сьлёзы ночы
І канец дарогі разам асьвятляе.

Я сыходжу ад вас,
каб ісьці праз сябе.
Бывайце,
не забывайце.

Дзеўчыны і бабы,
сьпеўныя размовы,
Стол карчомны, мыты
п’янымі сьлязьмі,
І такі прывабны
любы звон грашовы
Пасярод устылай
людзкай валтузьні.

Я сыходжу ад вас,
каб ісьці праз сябе.
Бывайце,
не забывайце.

Памяць пераверне
хутка мае словы,
Любяць жэрці чэрві
маёй музы рэштկі.
Я прыйду і буду
для наступных новы,
Для кагосьці сьмелы,
для кагосьці сьмешны.

Я сыходжу ад вас,
каб ісьці праз сябе.
Бывайце,
не забывайце.

АД ВАЧЭЙ ЗЯЛЁНЫХ

Ад вачэй зялёных я жыву ня так,
У вачах зялёных таямнічы знак.
Што ты ведаеш запаветнае?
У вачах зялёных таямнічы знак.

У пунцовым сьвеце раньня
Высьпявае прадчуваньне
Хуткіх перамен.
І макрэюць твае вочы –
Разьвітаньня ты ня хочаш –
Ясна як дзень.

Не ратуюць мае словы,
Стаў зялёным сьвет пунцовы,
Крохкі, як лёд.
І, узьнікшы са зьдзіўленьня,
Нечаканае імгненьне
Поўніць усход.

Ад вачэй зялёных я жыву ня так,
Сьветлая усьмешка у тваіх вачах.
Недасяжная, невыказная
Сьветлая усьмешка у тваіх вачах.

ТУМАНЫ

Выплывалі туманы,
Абарваўшы сон начны,
Хавалі ад вока пачатак дня.
Бачу я перад сабой
Разьвітальны позірк твой,
І ён ужо належыць туманам.

Пройдзе час,
        і застанецца толькі ў ім
З разьвітаньня пачаты дзень,
Як сьлед жаданага,
Як сьвет загаслага,
Як цень ад месяца, ты
Паўсюль, дзе цябе няма.

Будзе бачнай далячынь,
Будзе тысяча прычын,
Каб я ў яе не схацеў глядзець.
Ды заменіць туманы
Шэры дождж аблажны,
Схавае мяне, як схаваў цябе.

Рэхам плыў па жыцьці
                    пасівелы дзень,
Туманы атачалі шлях...
І сьлед жаданага,
І сьвет загаслага,
І цень ад месяца – ты
У снах пустых.

ПЕСЬНЯ

Абарваная струна
Захавала рэшткі нот,
Там была мая віна,
Тут зусім наадварот.
Не сьціхае шэры дождж,
Не ратуе парасон.
То ўпоперак, то ўздоўж
Няўмольным колам
Круціцца паволі,
Не сьціхае шэры дождж.

Рознае бывала –
Пальцы струны рвалі,
Здабываючы акорд,
Хочаш ці ня хочаш,
З раніцы да ночы
Надакучлівы паўтор.
Будзе як будзе –
З даўніх часоў
Людзі як людзі
Ў рытмах дажджоў.

Абарваная струна
Сум ня здолела трываць,
Гук пакінуты сканаў,
Сам ня здатны сумаваць.
Бег гадзін зраўняе нас,
Непазьбежна прывядзе
У нечакана новы час.
Хмары расплывуцца,
Вочы усьміхнуцца
У раптоўна новы час.

Рознае бывала –
Пальцы струны рвалі,
Здабываючы акорд,
Хочаш ці ня хочаш
З раніцы да ночы
Надакучлівы паўтор.

Будзе як будзе –
Пела струна.
Людзі як людзі
Толькі ў снах.

НОВЫ КРУГ

Быццам ня я
Усё гэта бачу кожны дзень,
Як сонца пачынае новы круг
І ідзе праз хмары,
Дый ідзе сваёй дарогай
кожны дзень.

Бывае,
І мяне чакае
Тое, што я марыў забыць.
Другая,
Быццам не чужая,
І амаль такая, як ты.

Быццам ня ты,
Не заўважаючы мяне,
Жывеш і ўсьміхаешся другім.
І часы мінаюць,
Залішаючы бясконцасьці гады.

РАСКІДАНЫ ЧАС

У глыбіні бязьлітасных вачэй
Я не ўпершыню сябе губляю,
Сэрца рвецца як мага далей,
Галава назад яго вяртае.
І няма спакою да пары,
Дні бясконца хутка пралятаюць,
Сэрца надарванае гарыць,
Галава ўчадзелая чакае.

Доўга, доўга
Мары мае цябе шукалі.
Толькі, толькі
Зноў была, і зноў ня тая.

Час рассыпаўся на рэшткі дзён
Незалежна ад нас.
Ён міне і парасьце быльлём,
Бо ня наш гэта быў час.

ЦІШЫНЯ

Калі глядзець на каляндар –
вясна прыйшла на вуліцу,
Калі глядзець на вуліцу –
зіма, сьнягі, мароз...
Калі глядзець па сутнасьці –
Ня маюць сэнсу позіркі,
А вочы, што адведзены,
Мудрэйшы маюць лёс.

Я цішыню псую пацíху голасам,
Вечар забраў сабе пачаткі словаў.
Я не люблю банальныя гісторыі,
Але, на жаль,
жыцьцё мне дорыць новыя.

Калі закрыеш каляндар,
і даты памяць выкіне,
Сьнягі зьбяруцца ў струмяні
і зьнікнуць назаўжды.

А цішыня навернецца,
здабыўшы права голаса,
І вы усё пачуеце
праз цішыню тады.

ЧОВЕН

Твой човен, той,
що плыў вадою чыстай,
Бяз пэўнай
мэты моўчкі рэзаў хвалі,
Ажно пакуль яго рукой празрыстай
Не ўзяла ў свае абдоймы далеч.
Дзе ён цяпер, ці мае капітана,
Ці сьмела паглядае на глыбіні?
Ці як даўней – губляецца ў тумане,
Ці як пасьля – імклівы і няспынны.
Ён больш, чым ёсьць,
Яго ня менш, чым многа,
Паўсюдны ён,
Ён там, дзе ёсьць паветра.
І непатрэбнай лічыцца дарога,
І ні аб чым
ня сьведчаць кіламетры.
Вакол вада, і берага ня бачна,
Ды й мне пакуль
ня хочацца на бераг.
За яснасьць неба я вятрам удзячны,
А небу ўдзячны быццам бы за веру.

СОН ЗАБІТАГА НАВАБРАНЦА.

Нябачны сум
прасьцёр руку
сваю над галавой,
Неба стала блізкім, уздых застыў.
Далёкі дзень
злучыў ізноў мяне з табой
Мінулым сэнсам слоў.
Позірк твой захаваў
Праз гады
Такі пяшчотны цень,
У марах я акрыяў,
Але згасаю
Ў промнях былых надзей.

Няма надзей,
бо незваротны час мінае нас,
Помніш тую восень?
Я зараз там,
Як ні круці,
а не зьмяняе марш на вальс
Самотная рука.

МАРЫЛЬЦЫ

Я прымаю вясну
невялікімі часткамі,
Адчыняючы вокны
шырока на досьвітку –
Абуджэньне чаканьня
знаёмае казкі,
Што была ў паўсьне
ад апошняе восені.

І спрасоньня непрыбраная вясна
Сёньня зраніцы
зламала мой спакой.
Я расплюшчу вочы,
каб цябе пазнаць,
І пайду, калі паклічаш, за табой.

Я прымаю цябе
невялікімі часткамі,
Адчыняючы сэрца
шырока на досьвітку,
Але ты застаешся заўсёды ў казцы,

Што жыве ў паўсьне
да апошняе восені.

І спрасоньня непрыбраная вясна
Сёньня зраніцы
зламала мой спакой.
Я заплюшчу вочы,
каб цябе пазнаць,
І пайду, калі паклічаш, за табой.

ДЗЕНЬ

Што ўчора не разумелася,
Сёньня ясна, як Божы дзень,
І на ўсё ўжо хапае сьмеласьці,
І на шчырасьць няма надзей.
І той шлях, што ня ведаў выбару,
Ужо неяк раўней вядзе,
І радзей я вачыма лыпаю,
Калі бачу другіх людзей.

Вечарэе і пахне ліпенем,
І канчаецца серада,
І жыццё, што на долю выпала,
Не павернеш ані назад.
Як раней, дык міналі месяцы,
А як сёньня – гады лятуць.
Непазьбежныя, непрыкметныя,
І ўжо добра, але ня тут.

МІТУСЬНЯ

Я з гадоў пражытых помню
Мітусьню каляровых дзён,
Пошук выйсьця і шлях дадому,
І гуканьне наўздагон.
І памылак былых атрута
З цягам часу губляе смак –
Што калісьці было пакутай –
Таго проста ўжо няма.

Я, бывае, блукаю летам
За ўспамінамі сьлед у сьлед,
Я, бывае, гляджу бяз мэты
То ў люстэрка, то на партрэт.
А, бывае, сябе зьдзіўляю
І ў доўгім жыцьці надзей
Я спакою сабе шукаю
З цягам часу ўсё часьцей.

ЗАВЕЯ

Пабачыў як дрыжыць твая рука,
Бракуе ёй упэўненасьці даўняй,
Ня хочацца мне гэтакае праўды,
Але другой ня выпадзе шукаць.

Ня ведаю ці ўспомніш пра мяне
Калі імгненьне
зробіцца празрыстым,
Ці зразумею я тваю няіснасьць,
Якая непазьбежна ахіне.

Няма былых гадзін у новых днях,
І шлях да іх ня мае накірунку,
Караюць
непазьбежным паратункам,
Галоўнаму дазволіўшы мінаць.

Вечарэе. Спакайнее.
Спаць кладзе зіма завею.
Неба заначуе на зямлі.

На падзеі і надзеі,
Лёс жыцьцё пасьпешна дзеліць.
Паглядзець пакуль няма калі
На тое, што завеі намялі.

ДЗЬВЕ ДУШЫ

Дзьве душы без сустрэч
доўга-доўга жылі,
І ў кожнай было сваё сонца.
Але ж сонцу душу
як сьлед не абагрэць,
Асабліва пры ветры бясконцым.
Ён занудна працяў
навакольны натоўп,
Што пад небам наладзіўся біцца,
Неба стала аднойчы
мільёнам пудоў
Непатрэбнага душам блакіту.

І ў пошуках выйсьця блукалі яны,
І нічога сабе не хацелі,
Толькі месяц агульны
у небе начным
Перагледжваў іх летуценьні.
Але месяц
сустрэчы ім не рыхтаваў,
Гэты толькі ў мінулым сьвядушчы,

Выпадковым дажджом
                    лёс нарэшце схаваў
Пад адзін парасон тыя душы.

Дзьве душы ад сустрэчы
                    да будучых дзён
Небыцьцём разумеюць растаньне,
Сонцы іхныя ўжо
                    марна зьзяюць з-за плеч,
Не прыдатныя да карыстаньня,
Замяняецца роспач
                    на новы настрой,
Асабліва ня знаны дагэтуль.
І калі ў душы
                    ёсьць душа за душой –
Дасягнёнаю лічыцца мэта.

СОНЦА

Сонца сьвеціць, сонца сьлепіць
Неба сіняе і парк,
Па зялёным ледзь прыкметна
Нехта жоўтым напісаў,
Што дні пралятаюць так хутка,
Што сон не ідзе па начах,
Што вуснам устыла маўчаць
Ці зноў пераказываць чуткі.
Цёплым летам не пра гэта
Людзі думалі, але
Час ім зробіў так, што мэта
Перасьпела пры сьвятле,
Бо неспадзявана ўзьнікла
Сярод невядома чаго,
З'бянтэжыўшы нават таго,
Хто быў гадаваны як прыклад.
Стала позна, стала сумна,
Уздыхнулі, хто ня спаў,
Пачалі шукаць разумных
З недаверам без падстаў.

І, здзіўлена зьзяючы, сонца
Пасунула за небакрай,
І лету махнула – бывай,
Дазволь не глядзець у ваконца ...
Маўчы, каб ніхто не злаваў...
Але ж гэта ўжо ня лета,
Сьпяць усе, хто пазяхаў,
Жмурыць вока мэта ў сьвеце
З недаверам, без падстаў.

НАДЗЕЯ

У перакуленым сьвеце
з асаблівым жыцьцём.
Трушчаць косьці кумірам
каб дарогу масьціць,
Па-любому за восень
шмат чаго не зьмяніць
Тухнуць стомлена вочы –
да чаго дажывём.
Ці надоўга мы тут, і якога чакаць
Ад шматлікіх знаёмых,
сваіх і чужых,
І чаму менавіта з такімі мне жыць,
І чаму не жадаю адсюль уцякаць.

Улезла ў вокны надзея,
але я з ёй ня сплю,
Бо за вокнамі дзеляць
нанаў гэту зямлю.
І надзея, як курва,
зараз дорыць усім.
Пустазвон, шуры-муры
і кастрычніцкі дым.

Мне здаецца,
што хутка затрубіць анёл,
Ад рэжыму збаўленьне
зламае пячаць,
І яна ўжо пятая, шостай чакаць
Засталося нядоўга, таму я пайшоў.
І ўбачыў там коні,
што даўней тут былі,
Хто на іх скачуць –
скажуць сваім выглядам мне –
Ці далёка да неба,
і як быць на вайне,
Што прыдумалі людзі,
жывучы на зямлі.

ЗАПАВЕТЫ

Няма куды падзецца ад сябе,
Ад хібінаў народнае асьветы,
І ад таго, што трэ было б глыбей
Усьведамляць старыя запаветы.
Іх сёньня ледзьве бачна між
падзей,
Акрэсьленых
бязьмежным небакраем,
Яны жывуць
каб з нас рабіць людзей,
А мы сябе бязглузда абкрадаем.

І кола дзён, што мае сіл трымаць
Нам трэба ад учорашняга веку,
Пакуль што, людзі, вечара няма –
Спрабуйце асэнсоўваць небясьпеку.
Хай тыя, у каго пяцьсот вачэй,
Свой позірк не хаваюць за дубіну.
Ёсьць карак там, але няма плячэй,
І крэсла называецца айчынай.

Вам трэба жыць, ускіньце галаву,
Хай восеньскае сонца гэта бачыць.
І хмары, што вакол яго плывуць,
Па-паказному
сёньня не заплачуць.
Вам трэба толькі верыць, што яны,
Зацьверджаныя
кожным новым векам,
З сябе яўляюць
скончанасьць вайны,
І іншых не патрэбна запаветаў.

РОДНЫ КРАЙ

І дзяржава не ў гуморы зраньня,
І начальнікі ня спалі ўсю ноч,
Людзі гінуць, у суседа вайна,
Быццам справаў там ня мелі апроч.
Каб я здох, як я хачу ваяваць,
Бачыць Бог –
трымціць жывая душа.
Хай сабе ільецца кроў не мая,
Але час прыйшоў і мне разважаць.

Я стаю, маўчу, гарэлку ня п'ю.
Ой здзіўляеш ты мяне,
родны край.
Тут дарвуцца, дык даюць, і даюць,
Толькі ісьціны ў галовах мяняй.

Па дзяржаве,
што не ўстала зраньня,
Важкім крокам ад мяжы да мяжы
Малпы ходзяць,
каб людзей разбаўляць,
Па магчымасьці хістаюць крыжы.

Не вядзі мяне ў жыцьцё без надзей
Перакуленых трывогай мясьцін,
У царкву вядзі, а не ў райаддзел,
Не на допыт, а на споведзь вядзі.

ВОСЕНЬ

Чарговая восень
                закручвае сумны матыў
Пад цень непазьбежнага,
                даўна вядомы ўсім,
Паўсюдна прыходзіць,
        са звыклых ня збочыць шляхоў,
Вятры разганяе
                сваёю празрыстай рукой.
Я грэшны, я перад табой
З адвечным маўклівым пытаньнем,
З прыхіленаю галавой,
Такое вось выйшла спатканьне.

Застылым чаканьнем
                каханьне паволі ляціць,
Пакуль не замолім
                свае маладыя грахі.
Асеньняе сонца
                дазволіць нам гэта, і мы
З яго блаславеньня
                сустрэнем пачатак зімы.
Я грэшны...

Нясі мяне, восень,
паветрам сьцюдзёным нясі,
Дзе клёны фарбуюць
халоднай крывёю лясы.
Вядзі мяне, восень,
вядзі да апшніх лістоў,
І побач са мной
перад першай завеяй пастой.

Як я перад грэшнай табой...

КАСТРЫЧНІК

Кастрычнік, сонечны адчай,
праменьні марныя,
Ня грэюць болей, як звычайна,
дый захмарыла.
Па чыстым колеры нябёс
прагнала плямамі,
Я пазваніў у Магілёў –
там тое самае.

Восень, нахаба лезе за каўнер
паветрам зімным,
Празрыстым холадам мяне
вось-вось абдыме,
Як пажадае, мой настрой
зьмяняе проста –
Такая вось у нас з табой восень.

Я неяк лета не пражыў,
не заўважыў,
І варажы, не варажы –
ніхто ж ня скажа

Чаму няўдалыя былі
тых дзён хвіліны –
Іх сонца мелася спаліць –
не дапаліла.

Восень, загоіць ціха ў душы
апёкі лета,
І я па гэтае цішы
прачнуся з ветрам,
Тут з непакрытай галавой
знаёмы хтосьці,
Такая вось у нас з табой восень.

ЛІСТАПАД

Ізноў лістапад,
усё халадней, халадней,
Дарога назад і ўноч,
і ўдзень без людзей.
Канешне б пайшоў,
дык жа ж мне туды ніяк,
Я хворы душой, але не магу і я.
Ліст хоча падаць і ў лесе, і ў садзе,
Першы мароз пэўне заўтра кране,
У лістапазе, я ў лістападзе,
А памяць мая засталася ў вясьне.

Іду па зямлі, як быццам яе няма,
Тут людзі жылі,
казалі вось-вось зіма.
Паверыў было,
за імі амаль пайшоў,
Але замяло
мой шлях і людзей лісьцём.

А вецер быў выў,
я слухаць яго ня мог,

Бо ён аблажыў пачаткі ўсіх дарог,
І шляхам маім
гуляў за мяне ня раз –
Ад вёсен да зім
ён меў досыць вольны час.
Ліст хоча падаць і ў лесе, і ў садзе,
Першы мароз пэўне заўтра кране,
У лістапазе, ў лістападзе
Зноўку душа ашукала мяне.
Вось так і жыві, дарогі назад няма,
Уперад глядзіш,
ды ж толькі і там зіма,
Яе адмяніць ня можа ніхто, і вось –
Ня маеш ані,
ды ўжо разумееш штось.
Ліст хоча падаць і ў лесе, і ў садзе,
Першы мароз пэўне заўтра кране,
У лістападзе,
пры кожным раскладзе
Хочацца выпіць і Сысу, і мне.
Сыс хоча падаць...

ВАДА

Я доўга глядзеў на ваду,
што колер мяняла пад вечар.
І мне мітусьліва адсьвечвала,
і хвалям спыняла хаду.

А восень прыйшла апасьля,
прыйшла, як заўжды, нечакана.
Лісьцё раскідала барвянае,
бяз яўнай ахвоты прыйшла.

Я вочы нагрэў аб вагонь,
і з цяжкасьцю здолеў адвесьці
Свой позірк на іншае месца.
Агонь уздыхнуў наўздагон.

А восень прыйшла апасьля,
прыйшла, як заўжды, нечакана.
Маўклівая і апантаная,
бяз яўнай ахвоты прыйшла.

Я часта гляжу на людзей,
я, часта бывае, ня бачу
Таго, каму можна аддзячыць.
Але не магу не глядзець

Як восень прыйшла апасьля,
прыйшла, як заўжды, нечакана,
Спаліла лісьцё раскіданае,
надзвычай звычайна прыйшла.

ДОЖДЖ

Над зямлей вісіць дробны дождж,
Неба шэрае, непамернае.
Кожны думае сам сваё,
Думкай поўніцца поле роспачы.

Сьвятлее позірк неба восені,
З паветра ладзіць сьвет сусьвет,
Жыццё маё стаіць як возера,
Што рэчку бачыла ў сьне.

Адкажыце мне дзе мой дом,
Я паверу вам, пачакаю там,
Пад нябесамі, пад даждждом,
За парадамі і няпраўдамі.

Перад домам я ўздыхну,
Мая вуліца перакуліцца
І ськіруецца ў вясну,
За ваколіцу, супакоіцца.

ДЫМ

Дым разыходзіцца ціха
над соннай зямлёй,
Нізкія хмары яго не пускаюць уверх.
Ён неадчэпны,
як рэха гаворкі пустой,
І невядомы ягоны сапраўдны памер.
Быццам забыўся агня,
што яго нарадзіў,
З цемрай напару хавае шляхі і сьляды.
Вочы ад дыму такія,
што не паглядзіш,
Вось і завернеш бывае зусім не туды.
Вецер яму дапамог
уцякчы ад дажджу,
Месяц яму дапамог паказацца ўначы.
Ён проста так
пераходзіць любую мяжу,
Але пры гэтым
ня вабіць яго далячынь.
Мусіць таму і ляціць
ён наўсьцяж паўзучы,
І не бывае такога, каб поўз летучы.

БЛУКАЮ

Сонца мацае горад праменьнем,
Спакваля запаволю хаду,
Пад канвоем уласнага ценю
Я далёка, бадай, не пайду.
Я вясновым дзяньком захлынуся,
Пагляжу ў недасяжнае неба
І ўбачу праз безьліч спакусаў
Толькі тое, што мне без патрэбы.

Буду доўга хадзіць я кругамі,
Мерыць вуліцу, нюхаць паветра,
Мусіць кепска, што з раніцы п’яны,
Але справа, паверце, ня ў гэтым.
Бачыць адлюстраванне ня хочу,
Сам паглядаў чужых пазьбягаю,
І пакуль не заплюшчацца вочы,
Я блукаю, блукаю, блукаю.

ПОШУКІ АДКАЗАЎ

Быццам бы вясна мяне хіснула,
Штурханула, павярнула, павяла.
Я лыпаю вачыма і прастую,
Пакуль ня ўбачу,
што яна прайшла.

Пошукі адказаў на пытаньні
Цэлы час псуюць маё жыцьцё.
То разумны я, то ашуканы,
То мне здрада, то мне адкрыцьцё.

У межах красавіцкіх не ўтрыманае
Імгненна разыйшлося
на ўвесь сьвет,
Такое нечаканае каханьне
Раптам супакоіла мяне.

І тое, што блукаў паміж трывогамі,
І тое, што спыняцца не ўмеў,
Мінулася нарэшце, дзякуй Богу,
Ды толькі дзе ты, дзе ты, дзе?

ПРЫЙДЗІ, МОЙ КАХАНЫ

Сароміцца яблыня
у белым убраньні,
Сароміцца дзеўчына
прагі каханьня,
З усьмешкай зьбянтэжанай
сьвет аглядае
І некуды раптам бяжыць у адчаі.

І вушы ня чуюць,
і вочы ня бачаць,
А сэрца грукоча –
так хочацца шчасьця,
Жыцьцё раптам стала
суцэльным чаканьнем,
І з вуснаў зьлятае:
„Прыйдзі, мой каханы!“

І хто не прыходзіць
такою хвілінай,
Каб даць ёй магчымасьць
прачнуцца жанчынай,

Той проста глухі,
ці сьляпы, ці ўбогі,
Загіне ў баку ад галоўнай дарогі.

І шчасьлівы той,
хто пачуў і прыходзіць,
Хто дзеўчыне
ў палкім жаданьні дагодзіць.
Жыцьцё пачынаецца...
Верыце, людзі?
Ім гора ня будзе,
ім сьмерці ня будзе.

БУДЗЕ ДОЖДЖ

Летні вечар прапануе свой спакой,
Я гляджу ў яго пранізьлівы падман,
Я пайду, калі паклічаш, за табой
Стараною, дзе шляхоў пакуль няма.

Не захоча хай ніхто мяне шукаць,
Нічыіх я не вазьму з сабой праблем,
Разумею, што ня гэтага чакаў,
Прычакаецца галоўнае пазьней.

Неба зоры паказала – гэта ноч...
Хмары зоры атачылі –
будзе дождж...

Я пайду, калі паклічаш, за табой,
І нічога, калі хочаш, не знайду,
Летні вечар прапануе свой спакой,
Запавольвае развагамі хаду.

ТЫ ПРЫМУСІЛА ПЕЦЬ

Ты прымусіла пець
абарваныя струны,
Ды стаміліся пальцы,
ўзяўшы першы акорд,
І сама цішыня ўсьміхнулася сумна,
А пасьля быў уздых,
а за ім быў паўтор.

І чаму тая песьня
раптоўна ўзьнікла
Запрашэньнем патаньчыць
сярод летняга сну?
І ад гэтае песьні
так цяжка адвыкнуць,
І ўжо немагчыма
ня кратаць струну.

І нябачны матыў раздае свае ноты
Таямнічаю хваляй сьляпога цяпла.
І мінаюць імгненыя летнія ночы,
І апошняя раніца не надыйшла.

Я ВЕДАЮ

Я ведаю, што лісьце ападзе,
Але пакуль ня думаю пра гэта,
І бесклапотным падаецца лета,
І ўжо няма адбою ад надзей.

Непазьбежнасьць восені жыве,
Лёгка зводзіць мары да спакусы,
Адыходзіць толькі каб вярнуцца,
І сваёй адвечнаю атрутай
Не дае спакою галаве.

Заўтрашняя восень у дзьвярах,
Кожны прычакаў яе па-свойму,
Усіх прымае восень у абдоймы,
Што далей – нікому не вядома,
Хіба што наступная зіма.

Я ведаю, што прыдуць халады,
І нават тэрмін ведаю дакладны,
Свой сум да таго тэрміну
адкладваю,
Я так раблю ўжо многія гады.

Я ІШОЎ ДА ЦЯБЕ

Я прасіў даць мне сілу
Масты папаліць,
Я тлумачыў душы,
Што яна не баліць.

Я ішоў да цябе
Ад мінулай зямлі,
З тагачасных сьнягоў,
Што даўно адмялі.

Я ішоў сам-адзін
Паўз размовы і дні,
Пра вяртаньне назад
І ня думаў ані...

За сьпіной толькі дым,
Пагарэлі масты.
Што цяпер, калі мне
Не сустрэнешся ты?

Я...

РАСКАЖЫ

Раскажы мне пра дождж, раскажы.
Хто ў небе зьбірае дажджы,
Што шматдзённа ільюць
на маю галаву.
Хто ў небе зьбірае дажджы?
Грэшны кавалак неба
бачыш ты навылёт,
Што табе заўтра трэба,
што табе як сваё?
Раніцай сьвежы позірк,
ці вечаровы змрок?
Дай мне руку і пойдзем.
Ціха, за крокам крок.
Затрымай над вачыма руку,
Каб ня зьведаць ад сонца пакут.
У выглядваньні хмар,
што абклалі абшар,
Каб ня зьведаць ад сонца пакут.
Грэшны кавалак неба
бачыш ты навылёт.
Што табе заўтра трэба?
Сонечны пералёт.

ІНШЫМ ЧАСАМ

Раніцою ціхая зіма
Двор зрабіла белым і халодным.
Неяк гэта я не ўпільнаваў,
Не сустрэў яе на падыходзе.

Хоць яшчэ фармальна лістапад,
Але ўжо ўладараць сьнегапады.
Традыцыйна трэба сумаваць
З гэтай пераменаю улады.

Але нешта сум не ў галаву,
Мусіць, пасумую іншым часам,
Вельмі тэрмінова я жыву,
Вось і не трапляю быць сучасным.

Заўтра будзе раніца, а я
Жыў яе учора і па-свойму.
Тая ж, што сягоньня – не мая –
Надта ўжо зьявілася павольна.

У ГЭТЫХ ВАЧАХ

Ад зімы я хаваюся ў гэтых вачах
І блукаю па іх як па доўгіх начах,
Што прысьніць дазваляюць
нязьдзейсную мару
І ўсьмешку, што Вам
сёньня вельмі да твару

Вашы словы абапал маёй цішыні
Запрашаюць мяне
пад свае прамяні,
Забіраюць употай апошні спакой.
Я ніколі раней Вас ня бачыў такой.

Мне здаецца, што я –
ужо болей ня я.
Ад зьдзіўленьня
і дыхаць ня ведаю як.
Бяз прасторы і часу
канчаецца дзень,
Разьлятаюцца
сумныя рэшткі надзей.

ПЕРАЖЫТЫ ДЗЕНЬ

Раскіданы сьнег,
Збунтаваны шлях.
Быццам разьвіталіся,
А куды ісьці?
Перажыты дзень
Не канчаецца,
А ноч не пачынаецца
Покуль побач ты.
Неба хмарамі
Ахінутае
Над маімі марамі
Замыкаецца.
Расказалася
Непачутае.
Тое, што даўжэй за ўсё
Забываецца.
Раскідала сьнег
Неба хмарнае,
Сівізна халодная
Там, куды ісьці.

Перажыты дзень
Не канчаецца,
А ноч не пачынаецца
Покуль побач ты.

ПАД УЗДЫХ КАГАНЦА

Мы ня тое ўсё разумелі
Калі лямпе хапала вагню.
Заўважыць як сьлед не пасьпелі
Загібелае на караню.
Мы наўпрост пракладалі дарогу,
Не шукаючы нават прычын.
І цяпер, калі нас не так многа,
Нам ня хочацца ў далячынь.

Ад таго, што было непарушным,
Заўтра неба дымы праглыне,
І спакоем нацешацца вушы,
Я ж ня дам вам успомніць мяне...
Сам забудуся колішні выклік,
Прачытаю імёны з канца,
Усьміхнуўшыся
словам нязвыклым,
І засну пад уздых каганца.

РЫГОР БАРАДУЛІН

А ЯК ЖЫВЕЦЦА...

Алесю Камоцкаму

А багатая душа не скупая
Ні на шчырасьць,
Ні на неспакой.
І ніхто ў яе не запытае:
Як жывецца табе самой?

А багатая душа маладая,
Бо старэць ёй няма калі.
А багатая душа галадае –
Не пякуць ёй хлеб на зямлі.

І багатая,
А па-жабрацку
Ходзіць з торбай пустою
адна.
Каб было куды
зорам сабрацца.
Толькі торба ня мае дна...

ЗЬМЕСТ

АЛЕСЬ КАМОЦКІ
НАСПАДЗЯВАНАЕ

СПРОБА ІСЬЦІ ПА РАСЕ

СУАДНОСІНЫ

010 ***Хоць думкі люты вецер...
011 ***Па выніках размовы...
012 РЭЧАІСНАСЬЦЬ
013 СТАЛАСЬЦЬ
014 ЦЭЛЫ ЧАС
015 ***Дапамажыце раскавацца...
016 ЭПІЗОД
017 ***Я супраць узьнятых рук...
018 ЖАДАНЬНІ
019 ЗАЦЯТАСЬЦЬ
020 ХОЛАД
021 ГІСТОРЫЯ
022 ***Старога неба больш няма...
023 РЭХА
024 ***Падыходзіць ціха ззаду...

025 ***Што сьніцца катам...
026 МАНА
027 СЛОВЫ
028 СУАДНОСІНЫ
029 ПЫТАНЬНЕ
030 ЭМІГРАЦЫЯ
031 ***Проста жыць...
032 ***Старая плошча...
034 ***Горад мой, вораг мой...
035 ***Хто, хоць нічога...

ТАБУН

038 СПАДЗЯВАНЬНЕ НА ЗІМУ
039 АКАЛІЧНАСЬЦЬ
040 ДЫМ
041 КОНЬ
042 РАНІЦА СЬВЯТОЧНАГА ДНЯ
043 СУНІЦЫ
044 АБУДЖЭНЬНЕ
046 ***Так глыбока ўначы...
047 ЛЕТА
048 ***Быў ліпень...
049 ***Вечарамі шукаецца месца...

СТРУНЫ

052 ***Ну вось ужо і ёсьць нам
053 ***Шмат памыляўся, ведаю...
054 ***Размаўляць з прыгажуняю...
055 ***З кожным слоўцам...
056 ГОЛАС
057 ***Перастань мне, калі ласка...
058 ***Перастань мне сьніцца...
059 ***Я трымаў свае шчасьце...
060 ***Я памыляўся, але...
061 ***Ты, што і побач такая...
062 АДВЕЧНАЕ
063 САМОТА
064 ***Пасьля таго, як вецер...
065 ***Крок насустрач...
066 ***Я зраблю табе...
067 ***Мне вельмі хочацца...
068 ***Шэры хмары разганю...
069 ***Мне з табою бліжэй...

ЗЬНЕШНЯЕ

072 ***Можна быць хворым...
073 ***Пад зоркамі хадзілі...
074 ***Куды дзяецца сьлед...
075 ***Так цяжка разумець...
076 ***Ты чый?..
077 ***Ці я сьплю, ці бачу гэта...
078 ***Будоўля – наша жыцьцё...
079 ***Зусім нямнога давялося...
080 АПТЫМІЗМ
081 ***А вы пачэсныя...
082 ***У сьвеце спакою няма...
083 ***З ваўкамі жыць...
084 ***І што ж тэта робіцца?..
085 ***Ёсьць словы...
086 ***Сягоньня сьвята...
087 ***Калі жыцьцё будуеш...
088 ***Сонца лісьце фарбуе...
089 ***Ну што вы, што вы...
090 ***Зьвяртаюся да цябе...
091 ЛЕТНЯЕ КУПАНЬНЕ
092 ***Са шкадаваньнем мы...
093 ***І новая восень...

РЭШТКІ

096 ***Няма нам справы...
097 ***Паветра бабінага лета...
098 ***Возера, сіняе вока...
100 ***Адбіткі недасягнутае мары...
101 ***Патухлы позірк...

ВЕЧАРАМІ ШУКАНАЕ

ДАДАТКІ

106 ***Неба зоркамі міргала...
107 ***Многія з нас бачылі...
108 ДЫПЦІХ
110 ***Бывае...
113 ***Тут пануюць лапухі...
114 ***Тыя ісьціны для вас...
115 ***Нядаўна жыў жа...
116 ***Вечарамі шукаецца месца...

ПРАЦЯГ

120 ***Урокі несапраўднае вясны...
121 ***Як толькі вецер...
122 ***Не разумею клопату вады...
123 ***Так жыцьцё папераблытала...
124 ***Мне сасьнілася, што...
125 ***Цямнее і гусьцее...
126 ***Як у птушкі...
127 ***Ты мне пісала...
128 ***Зямля, Лі Фан, вялікая...
129 ***А сьнег шукае месца...

ПЫРСКІ

132 ***Ты помніш мае словы...
133 ***Маё сэрца душу тваю...
134 АБУДЖЭНЬНЕ.
135 ***Ахвяруючы мазгамі...
136 ***Шлях да сябе праз сьнег...
137 ***Што бывае, чаго не бывае...
138 ***Калі пачацца – ведае зіма...
139 ***У адмарозкаў логіка свая...

140 ***Зіма, вясна...
141 ***Паэт, нават самы...
142 ***Вольнаму воля...
143 ***Не заўважайце лепей вы...
144 ***Калі няма куды схавацца...
145 ***Маю ўсё – дом мой...
146 ***Ужо, канешне, так ...
147 ***Сонца блішчыць...
148 ***Чым за розумам ганяцца...
149 ***Восеньскія беглі...
150 ***Я у тэлефоне – аўтамаце...
151 ***Вочы сьмелыя...
152 ***З кожным днём мы бліжэй...
153 ***Чыстае-чыстае неба...
154 ХАЙКУ

ПЕСЬНІ

158 НАВІНА
159 ШЛЯХ
160 ХАДА
162 АДЧУВАНЬНЕ
164 КАРОВА
166 НАСЬЛЕДВАНЬНЕ ЯСЕНІНУ

168 ПАПУАСЫ
170 МАРШ
172 САБАКА
174 ГАСПАДАРКА
176 МНЕ СТАЛА КЕПСКА
178 ПАРАД
180 БУЛЬДОЗЕР
181 ЖАНОЧАЯ
182 СЛОВА
184 РУКА
186 ТУМАН
188 ГАСПАДЫНЯ
190 ЦЯПЛО
192 ВЯСНА
194 ПОЗІРК
195 ІМЯ
196 ДОМ
197 КАЛЫХАНКА
198 ЗЛОДЗЕЙ
200 МАЛІТВА
202 РАЗЬВІТАНЬНЕ
204 АД ВАЧЭЙ ЗЯЛЁНЫХ
206 ТУМАНЫ
208 ПЕСЬНЯ
210 НОВЫ КРУГ
211 РАСКІДАНЫ ЧАС

212 ЦІШЫНЯ
214 ЧОВЕН
215 СОН ЗАБІТАГА НАВАБРАНЦА
216 МАРЫЛЬЦЫ
218 ДЗЕНЬ
219 МІТУСЬНЯ
220 ЗАВЕЯ
222 ДЗЬВЕ ДУШЫ
224 СОНЦА
226 НАДЗЕЯ
228 ЗАПАВЕТЫ
230 РОДНЫ КРАЙ
232 ВОСЕНЬ
234 КАСТРЫЧНІК
236 ЛІСТАПАД
238 ВАДА
240 ДОЖДЖ
241 ДЫМ
242 БЛУКАЮ
243 ПОШУКІ АДКАЗАЎ
244 ПРЫЙДЗІ, МОЙ КАХАНЫ
246 БУДЗЕ ДОЖДЖ
247 ТЫ ПРЫМУСІЛА ПЕЦЬ
248 Я ВЕДАЮ
250 Я ІШОЎ ДА ЦЯБЕ
251 РАСКАЖЫ

252 ІНШЫМ ЧАСАМ
253 У ГЭТЫХ ВАЧАХ
254 ПЕРАЖЫТЫ ДЗЕНЬ
256 ПАД УЗДЫХ КАГАНЦА

258
РЫГОР БАРАДУЛІН
А ЯК ЖЫВЕЦЦА...

Літаратурна-мастацкае выданне

Алесь Камоцкі
НАСПАДЗЯВАНАЕ

Прыватнае выдавецкае
унітарнае прадпрыемства „Радыёла-плюс"
220012, г. Мінск, пр. Францішка Скарыны, 72-12
Ліцэнзія ЛВ № 02330/0133315 ад 09.06.2004

Падпісана да друку 19.06.2004 г.
Фармат 60×84/32. Папера афсетная.
Гарнітура „Georgia". Друк афсетны.
Ул. -выд. арк. 5,25. Наклад 100 ас.
Замова №. 595

Друкарня ТДА „Новапрынт"
ЛП № 02330/0056647 ад 27.04.2004 г.
выдана Міністэрствам Інфармацыі Рэспублікі Беларусь
220007, г. Мінск, а/с 16, вул. Купрэвіча, 2

ISBN-985-448-044-5

9 789854 480442